

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)

ปริญญา

ธุรกิจศึกษา

อาชีพศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร

Self-Immunity Behavior under the Sufficiency Economy Philosophy of First Year
Vocational Certificate Students in Commerce at Saint John's Technology School,
Bangkok

นามผู้วิจัย นายวสิน สิริเกียรติกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สุรชัย จิวเจริญสกุล, ศศ.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร

Self-Immunity Behavior under the Sufficiency Economy Philosophy of First Year Vocational
Certificate Students in Commerce at Saint John's Technology School, Bangkok

โดย

นายวศิน สิริเกียรติกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)

พ.ศ. 2553

วศิน สิริเกียรติกุล 2553: พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์-
จอห์นเทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา)
สาขาธุรกิจศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D. 108 หน้า

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงของนักเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) ด้านสติ-
สัมปชัญญะ และด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด ประชากรได้แก่นักเรียนชั้นปีที่ 1
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี จำนวน 128
คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ เดิมค่าในช่องว่าง มาตราส่วนประมาณค่า
และคำถามชนิดปลายเปิด เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากร วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่นักเรียนที่
ทำการศึกษามีคุณลักษณะพื้นฐานดังต่อไปนี้ (1) เพศหญิง (2) มีอายุ 16 ปี (3) มีผลการเรียนอยู่ในระดับ
ปานกลาง (4) อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดเล็ก (5) ทั้งบิดาและมารยายังมีชีวิตอยู่ (6) มีกิจกรรมที่ทำเป็น
ประจำในครอบครัวจำนวน 2 กิจกรรม (7) รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อนเป็นปกติ ชอบใช้จ่าย
เป็นปกติ ชอบมองบวกเป็นปกติ ร่าเริงเป็นปกติ ยึดเหตุผลเป็นปกติ ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา และไตร่ตรอง
เป็นปกติ ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมีสติสัมปชัญญะอยู่ใน
ระดับปานกลาง ส่วนด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) และด้านความสามารถในการ
จัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่า
นักเรียนชาย นักเรียนที่มีผลการเรียนดีมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่านักเรียนที่มีผลการ
เรียนอ่อนและปานกลาง นักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดามีชีวิตอยู่และนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้วแต่มารดา
ยังมีชีวิตอยู่ มีระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนสูงกว่านักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่
และนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว ผลการศึกษาพบว่า จำนวนกิจกรรมในครอบครัวมีผลต่อ
ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน นักเรียนที่มีอุปนิสัยอารมณ์เย็น มองบวก ร่าเริง ยึดเหตุผล
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหาและไตร่ตรองเป็นปกติมีระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มี
อุปนิสัยอารมณ์ร้อน มองลบ หดหู่ ยึดอารมณ์ ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และวุ่นวายไม่เป็นปกติ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Wasin Sirikiattikul 2010: Self-Immunity Behavior under the Sufficiency Economy Philosophy of First Year Vocational Certificate Students in Commerce at Saint John's Technology School, Bangkok. Master of Education (Business Education), Major Field: Business Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Mr. Pattarawat Jeerapattanatorn, Ph.D. 108 pages.

The purpose of the study was to describe self-immunity behavior under the Sufficiency Economy Philosophy of students in four dimensions: (1) Optimism; (2) Risky Preference; (3) Consciousness; and (4) Coping Strategies. The population was 128 first year vocational certificate students in commerce at Saint John's Technology School. Questionnaires were employed in the study comprising of multiple-choice; fill-in-the-blank; rating scale; and open-ended questions. The questionnaires were used for data collection. Descriptive statistics such as frequency counts, percentage, mean, and standard deviation were used to analyze collected data. The study revealed that: the majority of students appeared the following attributes: (1) female (2) aged 16 years old (3) gained moderate level of learning achievement (4) stayed in small-sized family (5) their fathers and mothers were still alive (6) practiced two regular family activities and (7) perceived themselves as being quick-tempered, being extravagant, positively thinking, rejoicing, reasonable, eager to confront problems, and meditated. The students gained moderate level of self-immunity behavior in Consciousness, and high level in Optimism, Risky Preference, and Coping Strategies. Female students were higher level of self-immunity behavior than male students. Level of self-immunity behavior of students with good learning achievement gained higher than the students with poor and moderate learning achievement. Students whose fathers and mothers were still alive and students with single mother received better level of self-immunity behavior comparing to students who lived with single father or students who both fathers and mothers died. Moreover, the numbers of family activities resulted in level of students' self-immunity behavior. The students who perceived themselves as mentally calm, positively thinking, rejoicing, reasonable, eager to confront problems, and meditated, gained higher level of self-immunity behavior than those who perceived themselves as impatient hasty, negatively thinking, depressed, emotional, fear to confront problems, and imprudent.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงสมประสงค์ไปได้ ผู้วิจัยขอกราบแทบเท้าบิดามารดาที่มอบกายและจิตให้กับผู้วิจัย ขอขอบคุณพระธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยยึดถือเป็นสรณะทุกลมหายใจเข้าออก ขอขอบพระคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงประทานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และขอนอบน้อมสักการะบูรพคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจากอดีตจนถึงปัจจุบันของผู้วิจัย ดร.ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร และ รศ.ดร.พนิต เข้มทอง ผู้ช่วยชี้ทางสว่างและให้ปัญญาทั้งทางโลกและทางธรรมแก่ผู้วิจัย รู้สึกเข้าใจลึกซึ้งกับสุภาษิตที่ว่า “ศิษย์ไร้ครูเหมือนธนูที่ไร้ศร” มากขึ้น การที่จะใช้อาวุธทางปัญญาซึ่งอุปมาอุปมัยได้ว่า การไร้ศรให้เกิดคุณแก่สังคมและประเทศชาติ จะต้องอยู่ภายใต้ความมีสติพร้อมด้วยปัญญาที่ไม่เห็นแก่ตัว ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยไว้เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2552 ที่ว่า “มีสติรู้ตัว ปัญญา รู้คิด ด้วยความสุจริตจริงใจ และเสียสละทำเพื่อส่วนรวม” ขอขอบคุณทุกกำลังใจที่ได้จากพี่ชาย คุณปวิธ สิริเกียรติกุล และน้องๆ ทุกคนด้วยใจ

ศ.ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ผู้เปี่ยมไปด้วยความเมตตากรุณาสำหรับคำแนะนำในการทำวิจัย รวมไปถึง ดร.ปรียานุช พิบูลสรารุช ดร.อนุชัย รามวรัญจูร ดร.สุขสันต์ กันตะบุตร และ อ.ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง ที่สละเวลาช่วยตรวจแบบสอบถาม พร้อมด้วย รศ.ยศ ทรัพย์เย็น รศ.ปัทมาวี วีระกิตติ อ.อารยา เกษมณี ดร.เมธินี วงศ์วานิช รัมภกาภรณ์ รศ.ดร.สุรัชย์ จิวเจริญสกุล และอาจารย์ท่านอื่นๆ ผู้ชี้แนะแนวทางในการศึกษา ศ.ดร.บุญธรรม จิตต์อนันต์ และ รศ.อรจิต ภูแพ ผู้เติมเต็มความเป็นบัณฑิตของผู้วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมไปถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย อาจารย์สาขาวิชาธุรกิจศึกษา อาจารย์ในภาควิชาอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการโรงเรียน เซนต์จอห์นเทคโนโลยี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย พร้อมทั้งคณาจารย์และน้องๆ นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม สุดท้าย คุณศิววงศ์ เพชรรัตน์ สำหรับการสนับสนุนการเก็บข้อมูลงานวิจัย อานิสงส์ของการเสียสละความรู้และเวลาของผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ทุกท่าน ขอบารมีคุณพระศรีรัตนตรัยและเหล่าทวยเทพโปรดประทานพรให้ท่านได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

วศิน สิริเกียรติกุล

มีนาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	10
เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา	17
พฤติกรรมเยาวชน	21
การมีภูมิคุ้มกันตนในเยาวชน	26
กรอบแนวคิดในการวิจัย	30
นิยามศัพท์เฉพาะ	30
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	33
การดำเนินการวิจัย	33
ประชากร	33
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	33
การสร้างเครื่องมือ	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	38
ผลการวิจัย	38
ข้อวิจารณ์	72
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	78
สรุป	78
ข้อเสนอแนะ	81
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	83
ภาคผนวก	88
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เกณฑ์ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนจำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย	37
2	ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	40
3	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนตามองค์ประกอบต่างๆ และภาพรวมระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน	43
4	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน ด้านการมองโลกในแง่ดี จำแนกตามข้อคำถาม	44
5	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน ด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) จำแนกตามข้อคำถาม	45
6	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน ด้านสติสัมปชัญญะ จำแนกตามข้อคำถาม	46
7	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน ด้านความสามารถในการ จัดการกับความเครียด จำแนกตามข้อคำถาม	47
8	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามเพศ	48
9	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามอายุ	48
10	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามเกรดเฉลี่ย	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

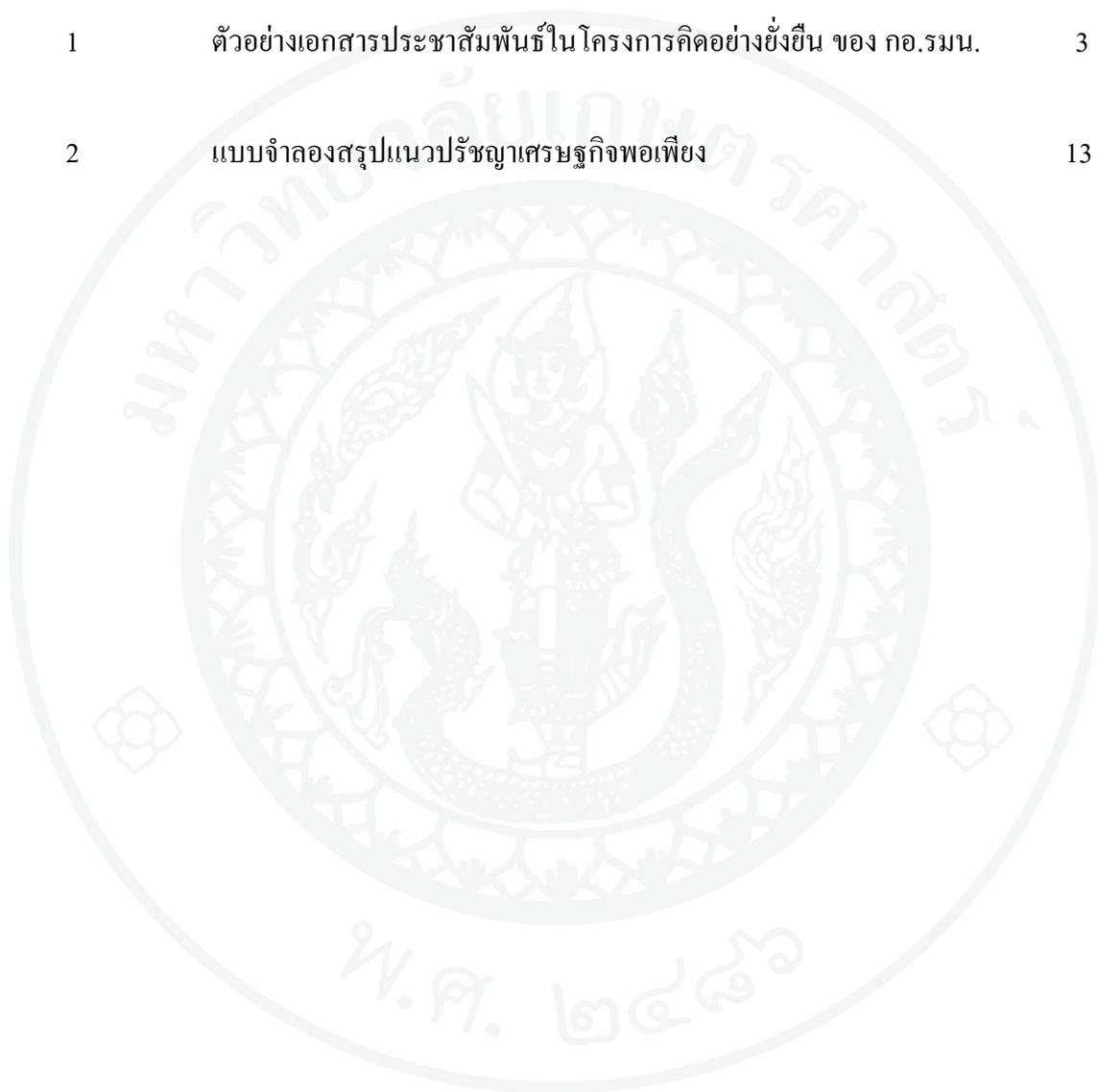
ตารางที่		หน้า
11	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียน จำแนกตามขนาดของครอบครัว	50
12	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียน จำแนกตามการมีชีวิตอยู่ของบิดามารดา	50
13	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนกิจกรรมในครอบครัวที่ทำเป็นประจำแตกต่างกัน	51
14	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (อารมณ์ร้อน/อารมณ์เย็น)	51
15	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ประหยัด/ชอบใช้จ่าย)	52
16	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ชอบมองบวก/ชอบมองลบ)	52
17	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ร่าเริง/หดหู่)	53
18	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ยึดเหตุผล/ยึดอารมณ์)	53
19	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเอง จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา/ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา)	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ระดับพฤติกรรมกรรมกรมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ไต่ตรงเป็นปกติ/วู่วามเป็นปกติ)	54
21	ระดับพฤติกรรมกรรมกรมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน	56
22	ระดับพฤติกรรมกรรมกรมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) ของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน	61
23	ระดับพฤติกรรมกรรมกรมีภูมิคุ้มกันตนด้านสติสัมปชัญญะ ของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน	65
24	ระดับพฤติกรรมกรรมกรมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการ กับความเครียด ของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน	68

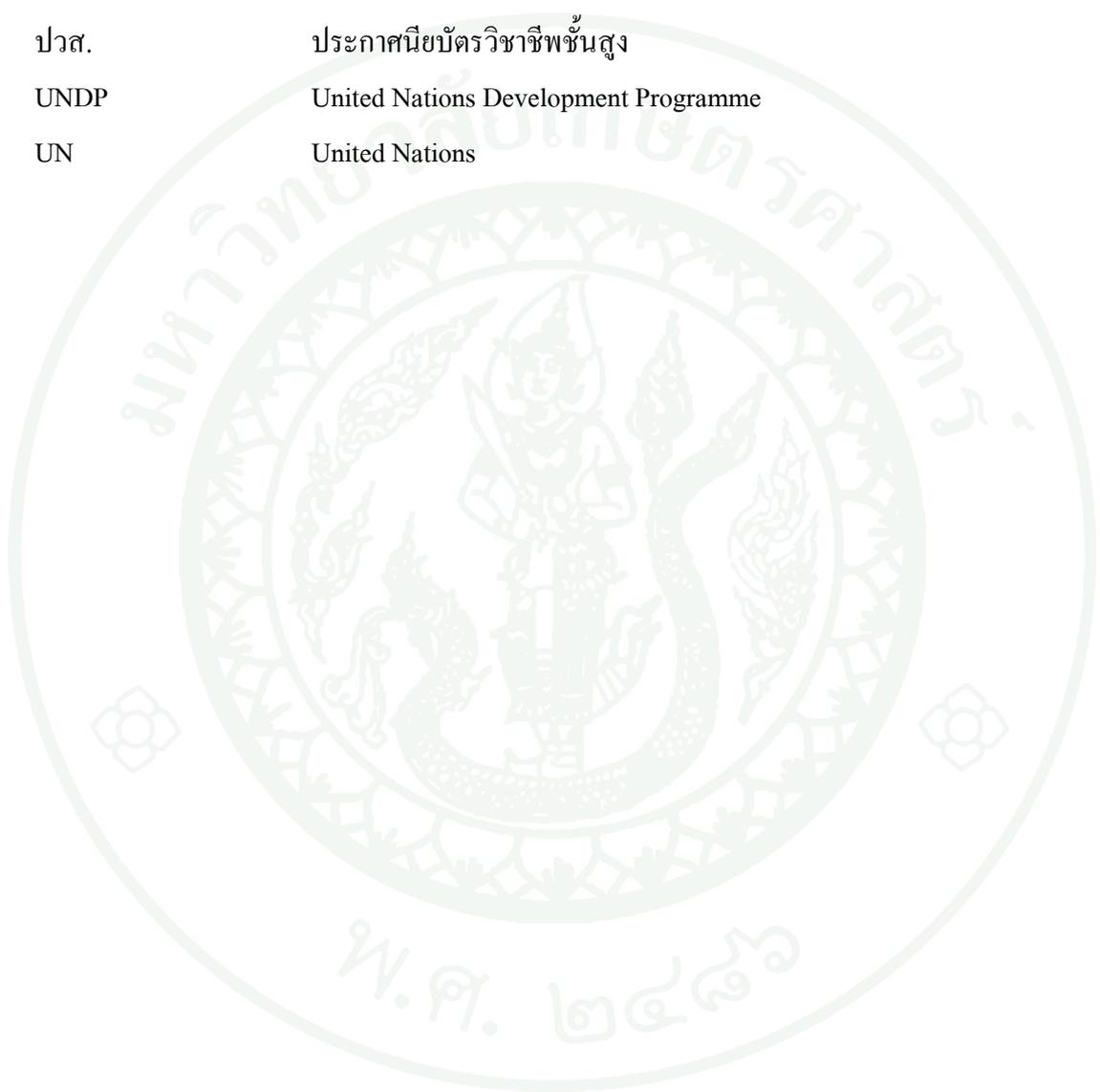
สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอย่างเอกสารประชาสัมพันธ์ในโครงการคิดอย่างยั่งยืน ของ กอ.รมน.	3
2	แบบจำลองสรุปแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	13

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

กอ.รมน.	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ปวช.	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ปวส.	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
UNDP	United Nations Development Programme
UN	United Nations

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันอย่างแพร่หลายว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยเพื่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคมประเทศชาติทุกมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การที่องค์การสหประชาชาติ หรือยูเอ็น โดยนาย Kofi Annan เลขาธิการองค์การสหประชาชาติในขณะนั้น ได้ทูลเกล้าถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (The Human Development Lifetime Achievement Award) แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 (United Nations, 2006) เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพในการพัฒนาประชาชนชาวไทยด้วยปรัชญาและองค์ความรู้ที่ทรงคุณค่าต่อประเทศ รวมถึงความเพียรเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของไทย (United Nations Development Programme, 2007)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และดวงเดือน พันธุมนาวิน (2550) กล่าวยกย่องแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “...สิ่งสำคัญในสังคมไทยที่ทั่วโลกให้การยอมรับในปัจจุบัน คือ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...” เช่นเดียวกับ Calkins อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวเห็นด้วยที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 โดยแสดงทัศนะว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสังคม (Calkins, n.d.) ในขณะเดียวกัน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้ชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า ผู้ที่เชื่อมั่นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะมีความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2544) เช่นเดียวกับ ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญยิ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกล่าวว่าหลักการร่วมกันของคนไทยคือเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ประเวศ วะสี, 2549)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญอย่างมากต่อประเทศไทยในฐานะที่เป็นปรัชญาแนวทางสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) และฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) เนื่องจากเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพคน ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นปรัชญาแนวทางสำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นปรัชญาแนวทางสำหรับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยปรากฏในคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งกล่าวโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2551) นายกรัฐมนตรี ว่า “...รัฐบาลจะบริหารราชการแผ่นดินโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นการใช้คุณธรรมนำความรู้ และจะปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างเคร่งครัด...” นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2552) หรือ วช. ยังได้กำหนดให้การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์การวิจัยที่สำคัญของประเทศอีกด้วย

การจัดการศึกษาที่ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ทั้งในด้านการรู้จักการแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่เน้นมุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) และคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542) การจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีความรู้ จริยธรรมและคุณธรรมเพื่อการดำรงชีวิต

ในส่วนของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดการขับเคลื่อนนโยบายเป็นกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ กลยุทธ์ประการหนึ่งคือการมีคุณธรรมนำความรู้ น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมอันดีงาม

การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐานทางพฤติกรรมของนักเรียน จะเป็นส่วนสำคัญในการที่จะออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Education) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และคุณลักษณะพื้นฐานทางพฤติกรรมประการหนึ่งที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรให้ความสำคัญคือพฤติกรรมที่มีภูมิคุ้มกันตน (Self-Immunity) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการคิดอย่างยั่งยืน จัดโดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน หรือ กอ.รมน. มีวัตถุประสงค์เพื่อณรงค์และปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมไทย ใช้ชีวิตด้วย “ความพอประมาณ” พิจารณาเรื่องราวต่างๆ ด้วยการมี “เหตุผล” คิดก่อนลงมือทำด้วยความระมัดระวัง เพื่อสร้าง “ภูมิคุ้มกัน” สำหรับการป้องกันและตั้งรับกับปัญหาในชีวิตและปัญหาความวุ่นวายในประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน, 2552) (ภาพที่ 1) โดยได้มีการประชาสัมพันธ์โครงการทางสื่อมวลชนแขนงต่างๆ อย่างแพร่หลาย ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายบิลบอร์ด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการมีภูมิคุ้มกันตนนั้นมีบทบาทสำคัญยิ่งเนื่องจากเป็นหลักการพื้นฐานของบุคคลในการรับมือกับสภาวะการณ์ต่างๆ ของชีวิตทุกรูปแบบ ทั้งสภาวะการณ์ที่ดีและสภาวะการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค การมีภูมิคุ้มกันตนจะช่วยให้สามารถดำรงอยู่ได้บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป (เสรี พงศ์พิศ, 2549)

ภาพที่ 1 ตัวอย่างเอกสารประชาสัมพันธ์ในโครงการคิดอย่างยั่งยืน ของ กอ.รมน. ที่มา: กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (2552)

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันข่าวสารที่ปรากฏในสื่อมวลชนต่างๆ แสดงให้เห็นถึงข้อมูลที่น่าห่วงของเยาวชนไทย เช่น ปัญหาเด็กติดเกมส์ ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและการพนัน ปัญหาการใช้เงินเกินตัวโดยขาดการไตร่ตรองถึงความจำเป็นในการใช้งาน ปัญหาความประพฤติบางด้านที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้คำพูด การแต่งกาย รวมถึงพฤติกรรมทางความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

ปัญหาที่พบในเยาวชนนั้นอาจมีสาเหตุมาจากหลากหลายปัจจัยแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี การขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างเพียงพอต่อบุตรหลาน ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ภาวะความกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม อิทธิพลของสื่อสารมวลชน ภาวะความถดถอยทางคุณธรรมในสังคม อาจเป็นเหตุผลสำคัญที่ส่งผลต่อความขัดแย้งในจิตใจของเยาวชน และอาจนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการของตนเองหรือวิธีการของเพื่อน โดยขาดการชี้แนะทางที่ถูกต้องเหมาะสม

หากมองจากปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมเยาวชนไทยที่น่าห่วงใยแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับสวนดุสิตโพล (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมของเยาวชนไทย พบวิกฤติคุณธรรมเยาวชนไทยที่น่าห่วงใย 5 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหา ดังนี้

ลำดับที่ 1	การใช้สินค้าฟุ่มเฟือย ยึดติดกับวัตถุนิยม
ลำดับที่ 2	การแต่งกายที่โป้เปลือย ไม่ถูกกาลเทศะ และตามแฟชั่นต่างประเทศ
ลำดับที่ 3	การมั่วสุมอบายมุข เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า ดิคายาเสพติด เที่ยวกลางคืน ติดเกม
ลำดับที่ 4	การกล้าแสดงออกจนเกินงาม
ลำดับที่ 5	พฤติกรรมก้าวร้าวไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่มีความกตัญญูและสัมมาคารวะ

ดังนั้น สถาบันการศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา จึงมีภารกิจสำคัญในการผลิตนักเรียนนักศึกษาที่มีคุณภาพดี สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กล่าวโดยย่อคือการพัฒนานักเรียนนักศึกษาไปสู่การมีคุณธรรมนำความรู้ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิต

โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี สถาบันการศึกษาในกลุ่มเซนต์จอห์น มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ใน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตั้งอยู่ใกล้กับศูนย์การค้ารวมถึงแหล่งบันเทิงต่างๆ หลากหลายประเภท ซึ่งอาจทำให้เด็กวัยรุ่นที่ขาดการชี้แนะที่เหมาะสมหรือขาดภูมิคุ้มกันที่แข็งแรงเพียงพอ ไปใช้บริการในลักษณะที่ขาดสติและเหตุผลอันควร เช่น การใช้เงินเกินตัว พฤติกรรมตามกระแสสังคมที่ฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนในระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 ซึ่งจัดว่าอยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนต้น เขาชนในกลุ่มนี้มีปัจจัยเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ทั้งปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากตนเอง และปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม (พรรณพิมล หล่อตระกูล, 2551) นอกจากนั้น วัยรุ่นตอนต้นมักจะยึดเพื่อนเป็นหลัก และมักจะทำอะไรตามเพื่อน เพื่อนจึงมีอิทธิพลมากในวัยรุ่นตอนต้น (สุพัตรา สุภาพ, 2540) นักเรียนชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักเรียนใหม่ อาจเผชิญกับปัญหาบางประการในด้านของการปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ในโรงเรียน การปรับตัวกับเพื่อนร่วมชั้น ครู ระบบการจัดการเรียนการสอน รวมถึงความเป็นอยู่โดยทั่วไป และด้วยความเป็นวัยรุ่นนั้นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับจากเพื่อน จึงอาจถูกเพื่อนชักจูงไปให้ประพฤติไม่เหมาะสม เช่น ลองเสพลิงเสพลิดคด อบายมุข เล่นการพนัน หรือซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยตามแฟชั่นและค่านิยมบางอย่างที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ หากนักเรียนเริ่มมีปัญหาตั้งแต่อายุน้อยเช่นนี้ ประกอบกับกระบวนการคิดพิจารณาด้วยตัวเองยังไม่สามารถคิด ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ จึงอาจทำให้ถูกหลอหลอมความคิดความเชื่อที่ไม่เหมาะสม (พรรณพิมล หล่อตระกูล, 2551) ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ กล่าวคือมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อมูลการสำรวจของสวนดุสิตโพลที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทยให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมไปถึงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้ และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2549)

นอกจากนั้น การที่นักเรียนมีคุณลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน เช่น เพศ อายุ ผลการเรียน ขนาดของครอบครัว การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา จำนวนกิจกรรมในครอบครัว และอุปนิสัยส่วนตัว อาจส่งผลต่อระดับพฤติกรรมที่มีภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียนที่แตกต่างกันด้วย ดังเอกสารที่ระบุว่า อารมณ์หดหู่เป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาสุขภาพ (World Health Organization, n.d. อ้างใน เจษฎา สีวาลี, 2009) นอกจากนั้น จากการศึกษาของชวิศา หนูคง (2544) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรม

การป้องกันยาเสพติด จากการศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าใช้จ่ายต่อเดือน และความสัมพันธ์ของครอบครัวที่แตกต่างกัน ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรม การป้องกันยาเสพติดที่แตกต่างกันด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี โดยมุ่งศึกษาพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งเป็นแรงขับ (Motive) ให้เกิดพฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) และทำการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย เพศ อายุ ผลการเรียน ขนาดของครอบครัว การมีชีวิตรอยู่ของบิดาและมารดา จำนวนกิจกรรมในครอบครัว และอุปนิสัยส่วนตัว โดยผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียน กล่าวคือนำไปสู่กระบวนการพัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมด้านลบที่พบในนักเรียน รวมถึงการส่งเสริมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านบวก การวางแผนเพื่อการบูรณาการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาต่างๆ และยังใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานทางพฤติกรรมที่สำคัญสำหรับผู้ปกครองของนักเรียน ในอันที่จะพัฒนากิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของบุตรหลานให้ดียิ่งขึ้น ตรงกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ การวิจัยครั้งนี้อาจนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย นักพัฒนาสังคม และนักเศรษฐศาสตร์ ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมเยาวชนรวมถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาสูงสุดของการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี
2. พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
3. เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน จำแนกตามเพศ อายุ ผลการเรียน ขนาดของครอบครัว การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา จำนวนกิจกรรมในครอบครัว และอุปนิสัยส่วนตัว

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนนั้น ได้ยึดตามผลการศึกษาของ คุณเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วนินทานนท์ (2551) โดยได้สรุปพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการมองโลกในแง่ดี
2. ด้านความชอบเสียง(น้อย)
3. ด้านสติสัมปชัญญะ
4. ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานทางด้านพฤติกรรมที่สำคัญของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการวิจัย ประกอบด้วย

1. ข้อมูลพื้นฐานทางพฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความชอบเสียง(น้อย) ด้านสติสัมปชัญญะ และด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดของนักเรียน
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี ที่นำเสนอในบทนี้มีดังนี้

1. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.1 ความหมายและแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.2 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.3 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง
 - 1.4 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน
2. เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา
 - 2.1 การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา
 - 2.2 แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 2.3 คุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. พฤติกรรมเยาวชน
 - 3.1 ความหมายของพฤติกรรม
 - 3.2 สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์
 - 3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรม
 - 3.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น
 - 3.5 ปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น
4. การมีภูมิคุ้มกันตนในเยาวชน
 - 4.1 ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันตน
 - 4.2 การมีภูมิคุ้มกันตนกับการพัฒนาเยาวชนที่ยั่งยืน

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความหมายและแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) หมายถึง ปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทิศทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548)

สุเมธ ตันติเวชกุล (2544) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ หมายถึง

...ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เรามีได้เป็นเจ้าของ และเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด...

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยผ่านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาโดยตลอด ทรงเน้นย้ำว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะเป็น

แนวทางเพื่อให้ประชาชนชาวไทยหลุดพ้นจากปัญหาอันเกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสังคม จนกระทั่งสามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ความว่า

...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy คำว่า Sufficiency Economy นี้ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไรเพราะว่าเป็นทฤษฎี... Sufficiency Economy นั้นไม่มีในตำราเพราะหมายความว่าเรามีแนวคิดใหม่... และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจก็หมายความว่าเราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการเพื่อที่จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น...

ปีต่อมา ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2543 ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ทรงเพิ่มเติมในเรื่องคำแปลของคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงว่า “...Sufficiency Economy หมายความว่า ประหยัด แต่ไม่ซีหนึ่ยว ทำอะไรด้วยความอะลุ่มอล่วยกัน ทำอะไรด้วยเหตุผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียง แล้วทุกคนมีความสุข แต่ว่าพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นสิ่งที่ปฏิบัติยากที่สุด...”

จากการศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้พระราชทานแนวคิดในการดำเนินชีวิตแก่ปวงชนชาวไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547) ได้เสนอหลักการในลักษณะ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งเป็นหลักการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบในการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำซึ่งมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

3. คำนิยาม ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่

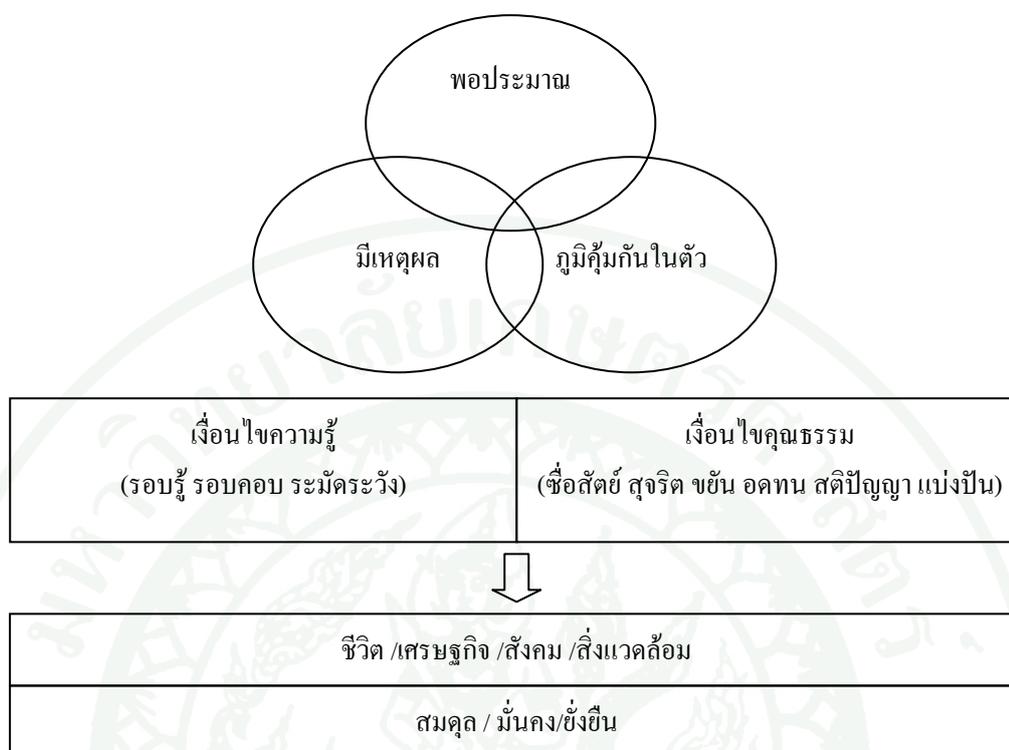
3.1 ความพอประมาณ หมายถึง การกระทำในลักษณะไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การพิจารณาอย่างรอบคอบด้วยวิธีการต่างๆ ในการที่จะเชื่อว่าข้อใดเป็นจริง ข้อใดเป็นเท็จอย่างมีเหตุผล อันนำไปสู่ความพอเพียง

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง ความสามารถที่จะปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมรับผลกระทบทั้งดีและไม่ดีในอนาคตทั้งใกล้และไกล ตลอดจนมีความคิดและวิจรรณญาณในการตัดสินใจ ยอมรับหรือปฏิเสธการชักจูงหรือการบีบบังคับจากฝ่ายต่างๆ

ภายใต้ 2 เงื่อนไข ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำหรับการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง อันได้แก่ (1) เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหาความรู้ในวิชาการรอบด้าน แล้วนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีความรอบคอบในการตัดสินใจ และมีความระมัดระวังในการดำเนินการปฏิบัติ และ (2) เป็นผู้ที่เชื่อและเห็นคุณค่าของการกระทำสิ่งดี มีจริยธรรม ควบคุมในการตัดสินใจ มีความขยันอดทน และใช้สติปัญญา

4. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ เมื่อได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ผลคือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ภาพที่ 2 แบบจำลองสรุปแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2547)

2. ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

มีผู้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลายประการ โดยสรุปแล้วเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการพัฒนาของทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมประเทศชาติโดยรวม ซึ่งเป็นการพัฒนาครบทุกมิติ ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ดังนั้น จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2549) อดีตนายกรัฐมนตรี้ ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า

...เป็นแนวทางที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติคนที่จะควรจะเป็น เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้โดยที่ไม่เดือดร้อน ซึ่งที่จริงแล้วก็ เป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุก ระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ...

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศ.นพ. เกษม วัฒนชัย (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550) ที่ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก ส่วนปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามความหมายของ ศ.นพ. ประเวศ วะสี นั้น เศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ หรือเป็นส่วนหนึ่งในระเบียบวาระริบด่วนของชาติ อันประกอบด้วยสิ่งที่ต้องทำ 7 สิ่ง ได้แก่ (1) สร้างคุณค่าและจิตสำนึกใหม่ (2) สร้างเศรษฐกิจพอเพียง (3) ปฏิรูประบบเศรษฐกิจมหภาคและการเงิน (4) ปฏิรูประบบรัฐทั้งการเมืองและระบบราชการ (5) ปฏิรูปการศึกษา (6) ปฏิรูปสื่อ และ (7) ปฏิรูปกฎหมาย ที่เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วจะทำให้ประเทศไทยมีฐานที่เข้มแข็งและเติบโตต่อได้อย่างสมดุล (ประเวศ วะสี, 2542)

เศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของ ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล (2544) เป็นปรัชญาที่ว่าด้วยการวางรากฐานอันมั่นคง ยั่งยืนของบุคคลและสังคมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระกรุณาธิคุณพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยทั้งหลายโดยไม่จำกัดเฉพาะเกษตรกรเท่านั้น หากแต่ผู้ประกอบสัมมาชีพอื่นๆ สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนให้แก่รากฐานของตนเองได้ และยังคงกล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะระบบเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้ระดับพื้นฐานโดยไม่เดือดร้อนได้ จึงจะสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงต่อไปได้ โดยอธิบายว่าความสามารถในการอยู่ได้ในระดับพื้นฐานต้องยึดแนวทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) เป็นหลักในการดำรงชีวิต เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งตนเอง ประกอบด้วย 1) พึ่งตนเองทางจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็งไม่ท้อแท้จะประสบความล้มเหลว หรือความยากลำบาก 2) พึ่งตนเองทางสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในสังคม 3) พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรสังคมและทรัพยากรทางเศรษฐกิจ 4) พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับภูมิประเทศและสังคมไทย 5) พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาประเทศในระดับมหัพภาคต่อไปได้ด้วย ในการที่จะทำให้ได้ผลดังกล่าวบุคคลต้องละ ลด

ความฟุ่มเฟือย ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต การแสวงหาผลประโยชน์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ จริยธรรม ปฏิบัติตนในทางดีและไม่หยุดนิ่งที่จะไฝ่หาความรู้เพื่อหาหนทางให้ตนเองหลุดพ้นจากความทุกข์ยากที่เป็นอยู่ได้

3. การประยุกต์เศรษฐกิจพอเพียง

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ เราสามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (ปริยานุช พิบูลสราวุธ, 2549)

1. **ด้านเศรษฐกิจ** ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป การเลือทางเลือกสำรอง
2. **ด้านจิตใจ** มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
3. **ด้านสังคม** ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
4. **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
5. **ด้านเทคโนโลยี** รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

4. เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน

การพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาให้แต่ละคนมีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ให้สามารถพึ่งตนเองได้และก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล ตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ

แนวทางการพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการฝึกให้คิด พูด-ทำ อย่างพอดี พอเหมาะ พอควร บนหลักเหตุผล ไม่ประมาท โดยใช้สติและปัญญาในทางที่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้ โดยไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข รู้รักสามัคคี อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และมีค่านิยมที่ดีงาม ร่วมรักษาคุณค่าของความเป็นไทย

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคนว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพันธมิตรตามธรรมชาติกับการพัฒนา เพราะเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลาง โดยมีจุดเน้นอยู่ที่การมีชีวิตที่ดี มิใช่ความมั่งคั่ง มีเรื่องของความยั่งยืนเป็นความคิดแกนกลาง เข้าใจถึงความจำเป็นในความมั่นคงของคนและการเพิ่มขีดความสามารถให้คนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเพียงพันธมิตรมิใช่คู่แข่งของการพัฒนา ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจพอเพียงยังมีประเด็นเพิ่มเติมอีกสองเรื่อง ประการแรกเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานจิตใจและจิตวิญญาณมากกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการพัฒนาพื้นฐานจิตใจนั้นต้องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทุกชนิดโดยไม่อาจแยกออกจากกันได้ ประการที่สอง เศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในระดับองค์กรหรือหน่วยงาน หรือรัฐบาล ตลอดไปจนถึงปัจเจกบุคคล โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอว่า จะตัดสินใจอย่างไร (UNDP, 2007)

อาจกล่าวได้ว่า คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งในการที่บุคคลจะมีชีวิตที่อยู่เย็นเป็นสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง ที่ทำให้เราไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสทุนนิยม ไม่ว่าจะเข้ามาด้วยรูปแบบใด ทั้งนี้บุคคลจะต้องรู้จักเฝ้าหาความรู้ใช้สติปัญญา ใน

การตัดสินใจอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาท ประกอบกับการยึดมั่นในคุณความดี ซื่อสัตย์
ขยัน อดทน ก็จะทำให้บุคคลสามารถทวนกระแสกิเลส อันเป็นต้นเหตุของความโลภที่ไม่มีสิ้นสุด

เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการน้อมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป
ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยแสดงทัศนะว่า

...การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนใน
สังคม ต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ทุกคนมีความเชื่อมั่น และสามารถนำหลักการนี้ไป
ประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิด
กระบวนการดังกล่าว... (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

1. การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาพระราชทานเศรษฐกิจ
พอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งระดับของการนำไปใช้ 3 ระดับ ดังนี้
(ถวัลย์ มาศจรัส, 2550)

1. ระดับชาติ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ 10 เป็นต้นมา ซึ่งนอกจากจะดำเนินการตาม
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว ยังได้ดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีใน
ฐานะหน่วยงานปฏิบัติการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี

2. ระดับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการบริหารประเทศของคณะรัฐมนตรีทุก
คณะจะต้องบริหารงานโดยยึดนโยบายแห่งรัฐที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของคณะรัฐมนตรี ที่แถลงต่อรัฐสภาเป็น
ทิศทางสำคัญของการบริหารประเทศ

3. **ระดับปฏิบัติการ** ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในระดับปฏิบัติการในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

2. แนวทางการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กระแสพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประทานให้แก่คณะครูและนักเรียนในวันจันทร์ที่ 27 กรกฎาคม 2524 มีใจความว่า (ปรียานุช พิบูลสรารุช, 2550)

...การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติดี และคุณธรรม บุคคล สังคม บ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปโดยตลอด...

ทางด้านโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยกล่าวว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่จะทำให้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประสบผลสำเร็จ ดังนี้ (UNDP, 2007)

...ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แนวทางสำหรับการตัดสินใจ ตั้งแต่เรื่องเล็กๆ ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ไปจนถึงเรื่องใหญ่ระดับชาติ การที่จะทำให้แนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงกลายเป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนในสังคม จำเป็นต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ทุกคนมีความเชื่อมั่นและสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างอัตโนมัติเหมือน ๆ กับการคิดเลขหรือใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการดังกล่าว...

ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกรายอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ความเป็นไทย การที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นนั้น ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังหลักคิดต่าง ๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียง หรือความไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัว

ได้ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, 2550)

สำหรับแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สำนัก
นโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้สรุปแนวทางไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร โดยสถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของ
เศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตามแนวทางหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงมาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติม วัตถุประสงค์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการ
เรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
ผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือ จัดทำสาระ
การเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไป
ตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ 1.2

2. การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่
กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการ
ปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การ
เผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน
สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและ
แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงการงาน และ
อื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคล และเป็นกลุ่ม

2.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge)
ทักษะกระบวนการ (Process) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

3. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศ
และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา
โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดอาคารสถานที่ และสิ่งแวดลอมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย
เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม
สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

3.2 กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย
เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร
อาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติ
กิจการศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี
การส่งเสริมการแข่งขัน การช่วยเหลือกันและกัน

3.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการประกวดในรูปแบบต่าง ๆ การหาความรู้ผ่านสื่อ
เทคโนโลยีและอื่น ๆ

3.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

3.6 จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. คุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 3 ประการ ได้แก่

1. ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ผู้เรียนปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พฤติกรรมเยาวชน

1. ความหมายของพฤติกรรม

นงคัลักษณ์ วัฒนาวิช (2538) อธิบายว่า พฤติกรรม หมายถึง อาการกระทำที่แสดงออกมาทั้งทางกายและทางสมอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) หมายถึง การกระทำที่สังเกตเห็นได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือเครื่องมือ เช่น การร้องไห้ การเต้นของหัวใจ การเดินอาหาร เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) หมายถึง การกระทำที่ไม่สังเกตเห็นได้ เจ้าตัวเท่านั้นที่รู้ เช่น ความคิดเห็น การเรียนรู้ ความรู้สึก เป็นต้น กล่าวโดยสรุปคือ พฤติกรรมเป็นปฏิกิริยาหรือกิจกรรมทุกชนิดของสิ่งมีชีวิตที่มีต่อสิ่งเร้าต่างๆ ในสภาพแวดล้อมจะสังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสหรือไม่ก็ได้ก็ตาม แต่เป็นพฤติกรรมที่เราสามารถวัดได้ รู้ได้ ถ้าเป็นพฤติกรรมภายนอก เราจะสังเกตเห็นได้ชัดเจน ส่วนพฤติกรรมภายในจะต้องใช้เครื่องมือวัด ซึ่งเป็นการวัดโดยอ้อม

2. สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์

จากความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรมดังกล่าว จะเห็นว่าการแสดงของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์นั้น จะต้องมึสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละบุคคลแตกต่างกันไป ดังนั้น ควรเข้าใจถึงสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ดังต่อไปนี้

สุदारรณ ขันธมิตร (2538) ได้กล่าวถึง สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ แยกได้ 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่

1.1 ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดอะไรก็ได้ในแง่ของข้อเท็จจริง ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องถูกหรือผิดเสมอไป ความเชื่ออาจมาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่านรวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

1.2 ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่ตนยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

1.3 ทักษะคติ หมายถึง เจตคติที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล กล่าวคือ ทักษะคติเป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรม และถือว่าทักษะคติมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม

1.4 บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลหนึ่งจะทำอะไร ถ้าเขาคอยอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง ก็เป็นสิ่งบ่งบอกว่าบุคคลจะถือปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งๆ

2. กระบวนการอื่นๆ ทางสังคม

2.1 สิ่งทีกระตุ้นพฤติกรรม และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก็จริง แต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม

2.2 สถานการณ์ หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคล ไม่ใช่บุคคล ซึ่งอยู่ใน สถานะที่ บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรม

คาร์ณี พานทอง พาลุสุข (2532) ได้แบ่งปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของ บุคคลออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 ปัจจัยทางด้านจิตใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการผลักดันให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา เช่น ความคิด อารมณ์ ความจำ ความรู้

3.2 ปัจจัยทางด้านชีววิทยา เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นสิ่งเร้าใจให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เริ่ม ตั้งแต่พฤติกรรมง่ายๆ เช่น เมื่อวงก็ล้มตัวลงนอน จนกระทั่งถึงพฤติกรรมที่ซับซ้อน อาทิ ขนบธรรมเนียม ประเพณี อาชีพ นอกจากนี้แล้วลักษณะทางเพศของมนุษย์ก็สามารถกระตุ้นให้ แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา เช่น การพูด การแต่งกาย

3.3 ปัจจัยทางด้านสังคมการอยู่ร่วมกัน ก่อให้เกิดข้อตกลงร่วมกันมีเงื่อนไขเป็นตัวบังคับ พฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในขอบเขต นับได้ว่ากลุ่มเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของบุคคลอย่างหนึ่ง

4. คุณลักษณะพฤติกรรมเยาวชนที่พึงประสงค์

เยาวชนหรือกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นนั้นจะมีพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและอีก ทั้งเป็นพฤติกรรมที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องคอยติดตามดูแล แม้ว่าจะล่วงเลยวัยเด็กมาแล้วก็ตาม สำหรับความหมายของ “วัยรุ่น” นั้น สุชา จันทน์เอม (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “วัยที่เข้าสู่สภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์และพร้อมที่จะเป็นพ่อแม่ได้ อายุเฉลี่ย 13-20 หรือ 24 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ต่อมาเพศต่างๆ เริ่มขับฮอร์โมนเพศเพื่อก่อให้เกิดความสมบูรณ์ของ อวัยวะเพศ การเข้าสู่วัยรุ่นของทั้งสองเพศนั้นไม่พร้อมกัน เด็กชายจะเข้าสู่ระยะวัยรุ่นช้ากว่า เด็กหญิงประมาณ 2 ปี” ส่วนพัชราศิริ (2545) กล่าวถึงวัยรุ่นว่า “วัยรุ่นเป็นวัยที่ทำเรื่องวุ่นๆ แปลกๆ พิสดารๆ บางครั้งยากแก่การเข้าใจเป็นที่สุด เป็นวัยที่มีปัญหาได้สารพัด ทำให้ผู้ใหญ่หนักใจ เวียน

หัว บางครั้งก็น่าหม่นไส้ บางครั้งก็น่าเอ็นดู เหมือนดอกไม้ที่กำลังจะผลิเข็ม หากไม่มีหนอนก่ดกน กลีบอ่อนๆ ดอกไม้ก็จะเบ่งบานสวยงามเป็นที่ชื่นชม”

หากกล่าวถึงความหมายของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถสรุปได้ดังนี้คือ ลักษณะประจำตัวที่ชี้ให้เห็นถึงความคิดที่เป็นที่ต้องการหรือเป็นที่ต้องประสงค์ ซึ่งเมื่อกล่าวถึงคุณลักษณะของวัยรุ่นที่พึงประสงค์ก็คือ ลักษณะประจำตัวของวัยรุ่นที่ชี้ให้เห็นถึงความคิดที่เป็นที่ต้องการหรือเป็นที่ต้องประสงค์ ซึ่งมีความสำคัญและองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ได้กำหนดไว้เพื่อต้องการดำเนินการ ปลูกฝังและเสริมสร้าง ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดิงามให้เกิดแก่เยาวชนไว้ว่า “...ความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะต้องเร่งสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับคนไทย ทุกคนในช่วงแรกและช่วงเวลาต่อไป ดังนี้คือ มีความเพียร รู้จักเก็บออม มีคุณธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์ ชื่นชมคนดีมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม รักชาติ รักแผ่นดิน...”

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรม ของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิดวิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดการสร้างปัญญา และทักษะในการดำรงชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีความสุขและบุคลิกภาพดี

6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดียึดมั่นในชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาลิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2546) ได้สรุปคุณลักษณะ 3 ประการของเด็กไทยที่พึงประสงค์ที่สามารถอยู่ในสังคมยุคใหม่ได้อย่างมีคุณภาพ คือการเป็นคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุข ทั้งสุขทางกายและสุขทางใจ

5. ปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น

อมรรัตน์ ศรีสุรินทร์ (2545) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิต ที่เต็มไปด้วยความท้าทายรอบด้าน มีทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีรอทำพิสูจน์ลี้มลองอยู่เบื้องหน้า ยิ่งโลกพัฒนาก้าวหน้าไปเท่าใด สิ่งท้าทายก็ล่อแหลมมากขึ้นเท่านั้น ปัญหาวัยรุ่นจึงเป็นปัญหาที่รุนแรงและซับซ้อนขึ้นทุกที

สุชา จันทน์เอม (2545) กล่าวถึงสาเหตุการกระทำผิดของวัยรุ่นว่า จากรายงานของสถานพินิจปรากฏว่าจำนวนการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ความผิดที่กระทำมีตั้งแต่ลักทรัพย์ ช่องโจร ยาเสพติด มีอาวุธ และวัตถุระเบิด ไปจนถึงทำร้ายร่างกาย สาเหตุที่เด็กทำผิด มีดังนี้

1. สาเหตุจากสภาพครอบครัว อาจเกิดจากเด็กไม่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น สภาพบ้านแตก

2. สาเหตุทางเศรษฐกิจ คือ ความยากจน เช่น พ่อแม่ทำนา ลูกเข้ากรุงเทพมหานครต้องเลี้ยงชีพด้วยการเป็น โจร หรือเกิดจากการลอกเลียนแบบผู้อื่น เช่น อยากแต่งตัวโก้ เป็นต้น

3. สาเหตุจากการคบเพื่อน คดีที่เกิดจากสาเหตุนี้คือคดียาเสพติด

4. สาเหตุจากความบกพร่องทางจิต เด็กมีแนวโน้มก้าวร้าว หรือเพราะการบ่งนิสัยทางครอบครัว

5. สาเหตุทางด้านการอบรม สิ่งช่วยต่างๆ ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมรอบด้าน การโฆษณา หนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเล่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งได้

สุชา จันทน์เอม ยังกล่าวต่อว่า กลุ่มวัยรุ่นนั้นมักจะอยู่เฉพาะกลุ่มเพื่อนของตน เป็นวัยที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมทำนองต่อต้านสังคมสร้างปัญหาให้กับพ่อแม่พี่น้อง รวมทั้งครูอาจารย์ ซึ่งสถานะเหล่านี้จะนำไปสู่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อสังคม ได้แก่ ปัญหาการดื่มสุรา ปัญหาการสูบบุหรี่ ปัญหา ยาเสพติด ปัญหาการพนัน และปัญหาการทำแท้ง ซึ่งนับวันก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น

จากการประมวลปัญหาต่างๆ ที่พบในเยาวชนพบว่าเกิดจากการที่เยาวชนขาดภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี กล่าวคือ ไม่สามารถดำรงรักษาคุณงามความดีไว้ได้ ขาดสติสัมปชัญญะในการดำรงชีวิต การใช้ชีวิตที่เสี่ยงอันตรายในรูปแบบต่างๆ การมองโลกในแง่ร้าย รวมถึงขาดความสามารถในการจัดการกับความเครียดที่เผชิญอยู่ ดังนั้น การพัฒนาคุณลักษณะหรือพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในเยาวชน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันสนับสนุน

การมีภูมิคุ้มกันตนในเยาวชน

1. ความหมาย องค์ประกอบ และความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันตน

ภูมิคุ้มกันตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นั้น หมายถึง “การมีความพร้อมทางการรู้ การคิด แรงจูงใจ และวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงพอที่จะจัดการกับสถานการณ์ชั่วร้าย หรือการถูกปลุกปั่น โจมตีจากบุคคลอื่น (ที่มุ่งสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือเจตคติ) ด้วยจิตลักษณะที่แข็งแกร่ง และความสามารถในการเตรียมตนหลายด้าน” (คุณเดือน พันธมนาวิน และ งามตา

วณินทานนท์, 2551) กล่าวคือ การมีภูมิคุ้มกันตนเองนั้นจะเน้นให้บุคคลมีความสามารถในการรักษา คุณความดีของตนเอง ใช้ชีวิตที่ประกอบไปด้วยสติสัมปชัญญะ มีความสามารถปรับตัวให้เหมาะสม กับความเปลี่ยนแปลงภายนอก และภายในที่เกิดขึ้นได้

เมื่อวิเคราะห์จากความหมาย ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (2547) แล้ว พบว่าภูมิคุ้มกันตนเองมีสาระสำคัญ 4 ประการ คือ (1) การมุ่งอนาคต และการ มองโลกในแง่ดี คาดการณ์ได้และพร้อมรับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ทั้งด้านดี และ ไม่ดี โดยคาด ว่าสิ่งที่ดีที่เหมาะสมที่ตนเองต้องการจะเกิดขึ้นกับตนเอง และสังคมได้มาก (2) เน้นสภาวะปัจจุบันของ บุคคล คือ การเสริมสร้างเพื่อให้ตนเองเข้มแข็ง โดยการผู้มีสติสัมปชัญญะ รู้ตัวทั่วพร้อม (3) การ ป้องกันตนเองจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการไม่กระทำในสิ่งที่เสี่ยงมาก อันจะทำให้เกิดผลเสีย ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมได้มาก และ (4) เป็นผู้รู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับตนเอง และคนรอบ ด้าน โดยต้องรู้จักจัดการกับปัญหาอย่างเหมาะสม ทำให้ปัญหาลดลง หรือหมดไป ไม่ลุกลามเป็น ปัญหาใหญ่ต่อไปได้

การมีภูมิคุ้มกันตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ได้แก่ (1) การมองโลกในแง่ดี (2) ความชอบเสี่ยง (3) สติสัมปชัญญะ และ (4) ความสามารถในการจัดการกับความเครียด (จุฑาเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วณินทานนท์, 2551) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. การมองโลกในแง่ดี หมายถึง วิธีการคิดหรือความคาดหวังของบุคคลในการปรับตัวเมื่อ เผชิญสถานการณ์ที่ทำให้ท้อหรือปัญหาในชีวิต บุคคลจะยังคงพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ トラบ ใดที่เขาเชื่อว่า จะมีความสำเร็จอย่างที่เขาตั้งเป้าไว้เกิดขึ้นมา บุคคลจะคิดในลักษณะมองโลกในแง่ดี มากน้อยเพียงใด เมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือปัญหา สามารถประเมินจากการตอบคำถามใน 3 ประเด็น คือ (1) ใครคือผู้ที่ควรรับผิดชอบถูกตำหนิในปัญหาที่เกิดขึ้น สาเหตุหลายด้านหรือตนเอง เพียงผู้เดียว (2) ปัญหานั้นส่งผลกระทบต่อในวงจำกัด หรือแผ่ขยายผลไปในหลายสถานการณ์ในชีวิต และ (3) ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องชั่วคราวหรือถาวร สรุปว่าผู้ที่คิดแบบมองโลกในแง่ดีมาก คือ คิด ว่าปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เป็นเหตุการณ์ชั่วคราว และมีผลในวงแคบเฉพาะ หรือส่งผล ในระยะสั้น

2. ความชอบเสี่ยง หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แสดงถึง (1) การหวังผลดีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการคิดที่จะกระทำการที่เสี่ยง โดยอาจเสี่ยงเนื่องจากเป็นนิสัยเดิม เช่น นิสัยการใช้ช้อนกลางขณะรับประทานอาหาร เป็นต้น หรืออาจเพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น เช่น ตั้งใจไม่ละเมิดกฎหมาย ไม่คบเพื่อนที่ติดยาเสพติด เป็นต้น (2) การต้องการความตื่นเต้น ทำทนาย แต่มีความระมัดระวัง เช่น ไม่เสี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่แน่ใจ เป็นต้น และ (3) ความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม เนื่องจากต้องการรางวัลด้านวัตถุหรือสังคม เช่น เห็นเพื่อนเล่นการพนันแล้วได้รางวัล จึงอยากเล่นบ้าง เป็นต้น

3. สติสัมปชัญญะ หมายถึง ความระลึกได้ว่ากำลังทำอะไร และรู้ตัวขณะที่กำลังทำพฤติกรรมนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) ไม่ลุ่มหลง ไม่หลงผิด ได้แก่ ไม่หลงผิดจากความเป็นจริงในธรรมชาติ ไม่หลงทำตามความอยาก ความต้องการที่ไม่เหมาะสม (2) สิ่งที่อยู่เป็นข้อเท็จจริง ได้แก่ รู้และเข้าใจเหตุการณ์ตรงตามความเป็นจริง และ (3) เป็นการรู้อย่างมีเหตุผล ได้แก่ รู้ถึงผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากเหตุนั้น

4. การจัดการกับความเครียด หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมทางจิตของบุคคลในการปรับตัวและการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นใน 3 ด้าน (1) ความสามารถในการจัดการกับความตึงเครียดของตนเอง เช่น การตระหนักรู้ศักยภาพของตนในการลดความเครียด หากวิธีการลดหรือจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นกับตนเอง (2) การหลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือหลีกเลี่ยงปัญหา และ (3) ความสามารถด้านการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เช่น การสนับสนุนด้านอารมณ์ความรู้สึก การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หรือการสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ

ความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันตนจึงอยู่ที่การสร้างเกราะที่เข้มแข็งในบุคคล ที่แข็งแรงพอในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ทุกรูปแบบ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลมีทัศนคติที่ดี มองโลกในแง่ดี สามารถต้านทานการช่วยที่มากระทบได้ จึงเป็นผู้ที่เรียกว่ามีภูมิคุ้มกันตน แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถต้านทานการช่วยหรือโจมตีได้ บุคคลอาจเปลี่ยนความคิดไปเชื่อหรือหลงสิ่งที่ผิด ซึ่งลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะส่วนหนึ่งของบุคคลที่ขาดการมีสติสัมปชัญญะ ซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจที่ผิดพลาดอื่นๆ ต่อไป ดังนั้น การที่บุคคลคนหนึ่งสามารถพัฒนาภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในตนได้ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชน ซึ่งโดยปกติจะมีอัตราเสี่ยงสูงในการประพฤติดนลักษณะตามกลุ่มเพื่อนหรือสิ่งยั่วยุอื่นๆ

2. การมีภูมิคุ้มกันตนกับการพัฒนาเยาวชนที่ยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ การสร้างเกราะกำบังให้กับเยาวชนหรือกลุ่มวัยรุ่น จึงเป็นโจทย์ที่ต้องร่วมกันช่วยหาคำตอบสำหรับหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น รวมไปถึงองค์กรพัฒนาที่เกี่ยวข้อง โดยหวังว่าเมื่อเยาวชนมีภูมิคุ้มกันตนที่เข้มแข็ง เยาวชนจะสามารถพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

น.พ. เกษม วัฒนชัย (2550) องคมนตรี ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีภูมิคุ้มกันตนในเยาวชนที่เป็นนักเรียนว่า

...ดังนั้น ถ้าเราทำให้ครู 6-7 แสนคนเข้าใจ และนำไปใช้กับตัวเองและครอบครัวได้ ชีวิตและครอบครัวครูก็จะดีขึ้นทันที ยิ่งถ้าทำให้นักเรียน 12 ล้านคน เข้าใจ เพื่อนำไปเป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิต ตนเชื่อว่าจะทำให้เด็กนักเรียนเป็นคนดี ไม่ทำอะไรที่เสี่ยง เพราะปรัชญาที่ต้องการให้เรามีภูมิคุ้มกัน 4 ด้าน รองรับความเสี่ยงทุกอย่าง เป็นการบริหารความเสี่ยงในชีวิต ปรัชญาที่ ผอ. รองผอ. โรงเรียน ภารโรง นักเรียน ครู สามารถนำไปเป็นหลักชีวิตได้ และยังเป็นประโยชน์กับผู้บริหาร กระทรวงศึกษาฯ ผอ.เขตพื้นที่ฯ ผอ. โรงเรียน สามารถนำไปกำหนดนโยบายในการบริหาร โรงเรียน บริหารหลักสูตรได้...

ด้วยเหตุที่การมีภูมิคุ้มกันตนมีความสำคัญอย่างมาก การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนในนักเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานทางพฤติกรรมที่มีความสำคัญต่อการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน นักวิชาการ นำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้มีเกราะที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนานักเรียนในฐานะที่เป็นอนาคตของชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงคุณลักษณะพื้นฐานของกลุ่มที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ผลการเรียน ขนาดของครอบครัว การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา จำนวนกิจกรรมในครอบครัว และอุปนิสัยส่วนตัว ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน ประกอบด้วย การมองโลกในแง่ดี ความชอบเสี่ยง(น้อย) สติสัมปชัญญะ และความสามารถในการจัดการกับความเครียด

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) กล่าวคือ เป็นอาการทางความคิด จิตใจ การเรียนรู้ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง รวมถึงความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อปัจจัยที่มากระทบ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้ มีแต่เจ้าตัวผู้เป็นเจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้

การมีภูมิคุ้มกันตน หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ (1) การมองโลกในแง่ดี (2) ความชอบเสี่ยง(น้อย) (3) สติสัมปชัญญะ และ (4) ความสามารถในการจัดการกับความเครียด (จุฑาเดือน พันธุมนาวิณ และงามตา วณิชานนท์, 2551)

การมองโลกในแง่ดี หมายถึง วิธีการคิดหรือความคาดหวังของบุคคลในการปรับตัวเมื่อเผชิญสถานการณ์ที่ท้าทายหรือปัญหาในชีวิต บุคคลจะยังคงพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ トラบใดที่เขาเชื่อว่า จะมีความสำเร็จอย่างที่เขาตั้งเป้าไว้เกิดขึ้นตามมา บุคคลจะคิดในลักษณะมองโลกในแง่ดีอย่างน้อยเพียงใดเมื่อเผชิญกับอุปสรรคหรือปัญหา

ความชอบเสี่ยง หมายถึง ปริมาณการรับรู้และความรู้สึกชอบหรือพอใจในการแสดงพฤติกรรมที่ตน (1) เห็นว่าจะเกิดผลดีกับตนในอนาคต แต่ความจริงไม่เป็นเช่นนั้น (2) ตระหนักว่าพฤติกรรมนั้นจะเป็นอันตรายแก่ตนได้ตามความเป็นจริง แต่ต้องการความตื่นเต้น ท้าทาย สนุก หรือพฤติกรรมนั้นอาจบรรลุเป้าหมายได้ยากถ้าไม่คิดเสี่ยง และ (3) มีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้น เนื่องจากหวังในรางวัล ผลประโยชน์ หรือการยอมรับจากผู้อื่น หรือเคยทำพฤติกรรมเหล่านั้นสำเร็จ หรือเคยเห็นผู้อื่นทำสำเร็จมาแล้วในอดีต

สติสัมปชัญญะ หมายถึง ความระลึกได้ว่ากำลังทำอะไร และรู้ตัวขณะที่กำลังทำพฤติกรรมนั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) ไม่ลุ่มหลง ไม่หลงผิด ได้แก่ ไม่หลงคิดผิดจากความ เป็นจริงตามธรรมชาติ ไม่หลงทำตามความอยากความต้องการที่ไม่เหมาะสม อบายมุข (2) สิ่ง ที่รู้ นั้นเป็นข้อเท็จจริง ได้แก่ รู้และเข้าใจเหตุการณ์ตรงตามความเป็นจริง และ (3) เป็นการรู้อย่างมี เหตุผล ได้แก่ รู้ถึงผลลัพธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากเหตุ นั้น

ความสามารถในการจัดการกับความเครียด หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมทางจิต ของบุคคลในการปรับตัวและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นใน 3 ด้าน (1) ความสามารถในการจัดการ กับความตึงเครียดของตนเอง หมายถึง (1.1) การตระหนักถึงศักยภาพของตนในการลดความเครียด และ (1.2) กลวิธีการลดหรือจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นกับตนเอง (2) ความสามารถทางด้านการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล หมายถึง (2.1) ความสามารถในการจัดการกับความ ขัดแย้งระหว่างบิดามารดา (2.2) ระหว่างตัวเองกับบิดามารดา (2.3) ระหว่างตัวเองกับพี่หรือน้อง และ (2.4) ระหว่างตัวเองกับเพื่อน และ (3) ความสามารถด้านการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จากคนรอบข้าง หมายถึง (3.1) การสนับสนุนด้านอารมณ์ความรู้สึก (3.2) การสนับสนุนด้านข้อมูล ข่าวสาร (3.3) การสนับสนุนด้านวัตถุสิ่งของ เงิน เมื่อมีความจำเป็น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2552 หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี

ลักษณะพื้นฐาน หมายถึง เพศ อายุ ผลการเรียน ขนาดของครอบครัว การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา จำนวนกิจกรรมในครอบครัว และอุปนิสัยส่วนตัว

ผลการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยภาคเรียนแรก ของการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ แบ่งออกเป็นกลุ่มผลการเรียน 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผลการเรียนอ่อน หมายถึง เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.35 (2) ผลการเรียนปานกลาง หมายถึง เกรดอยู่ระหว่าง 1.35 ถึง 2.60 และ (3) ผลการเรียนดี หมายถึง เกรดเฉลี่ยมากกว่า 2.60

จำนวนกิจกรรมในครอบครัว หมายถึง จำนวนกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมร่วมกับสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำ ได้แก่ การรับประทานอาหารร่วมกัน การท่องเที่ยว การจ่ายตลาด การไปวัด ทำบุญ การใช้เวลาในกิจกรรมประเภทสันทนาการ การพูดคุยและปรึกษาหารือ รวมถึงการใช้เวลาร่วมกันในลักษณะอื่น

ขนาดของครอบครัว หมายถึง จำนวนสมาชิกในครอบครัวรวมตัวนักเรียนเอง แบ่งขนาดของครอบครัวออกเป็น 5 ขนาด ได้แก่ (1) ครอบครัวขนาดเล็กมาก หมายถึง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 2 คน (2) ครอบครัวขนาดเล็ก หมายถึง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน (3) ครอบครัวขนาดปานกลาง หมายถึง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน (4) ครอบครัวขนาดใหญ่ หมายถึง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 7-8 คน และ (5) ครอบครัวขนาดใหญ่มาก หมายถึง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 8 คน

อุปนิสัยส่วนตัว หมายถึง อารมณ์หรือสิ่งที่กระทำเป็นประจำเป็นปกตินิสัย แบ่งเป็นคู่ๆ ได้แก่ (อารมณ์ร้อน/อารมณ์เย็น) (ประหยัด/ชอบใช้จ่าย) (ชอบมองบวก/ชอบมองลบ) (ร่าเริง/หดหู่) (ยึดเหตุผล/ยึดอารมณ์) (ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา/ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา) (ใฝ่ตรงเป็นปกติ/วู่วามเป็นปกติ)

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์จอนห์นเทคโนโลยี โดยมีแนวทางการศึกษา การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากประชากร (Population) โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอนห์นเทคโนโลยี จำนวน 128 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1) การมองโลกในแง่ดี	(ข้อ 1 – 11)
2) ด้านความชอบเลี้ยง(น้อย)	(ข้อ 12 – 22)
3) ด้านสติสัมปชัญญะ	(ข้อ 23 – 30)
4) ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด	(ข้อ 31 – 45)

โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) รวมจำนวน 45 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประเมิน 6 ระดับ ดังนี้

- จริงที่สุด
- จริง
- ค่อนข้างจริง
- ค่อนข้างไม่จริง
- ไม่จริง
- ไม่จริงเลย

ตอนที่ 3 แนวทางเพื่อการพัฒนาตนเอง เป็นคำถามชนิดปลายเปิดเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือวัดที่เกี่ยวข้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพบว่า การศึกษาวิจัยของจุเดือน พันธมนาวิน และงามตา วณิชทานนท์ (2551) ซึ่งได้พัฒนาแบบวัดการมีภูมิคุ้มกันตนสำหรับกลุ่มคน 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใหญ่ นักศึกษา และ นักเรียน ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวทำให้ได้แบบวัดที่มีคุณภาพสูงและพร้อมที่

นำไปใช้ได้ทันที จำนวน 15 ชุด โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบวัดจิตเอกภาคด้านการมีภูมิคุ้มกันตนในนักเรียน ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 45 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้

2. พัฒนาข้อคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 1 (ลักษณะพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม) และเพิ่มเติมแบบสอบถามตอนที่ 3 (แนวทางเพื่อการพัฒนาตนเอง)

3. นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านเนื้อหาและการสร้างแบบสอบถามตรวจสอบ จำนวน 4 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และ ความเที่ยงตรงเฉพาะหน้า (Face Validity)

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในช่วงอายุใกล้เคียงกัน จำนวน 13 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามกับนักเรียนที่เป็นประชากรเป้าหมาย และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 128 ฉบับ

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด มาตรวจความสมบูรณ์ของคำตอบ เพื่อเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แบ่งคำถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

การกำหนดคะแนนคำตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ข้อคำถามแบบบวก

1	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ไม่จริงเลย
2	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ไม่จริง
3	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ค่อนข้างไม่จริง
4	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ค่อนข้างจริง
5	คะแนน	สำหรับคำตอบ	จริง
6	คะแนน	สำหรับคำตอบ	จริงที่สุด

2. ข้อคำถามแบบลบ

1	คะแนน	สำหรับคำตอบ	จริงที่สุด
2	คะแนน	สำหรับคำตอบ	จริง
3	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ค่อนข้างจริง
4	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ค่อนข้างไม่จริง
5	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ไม่จริง
6	คะแนน	สำหรับคำตอบ	ไม่จริงเลย

ระดับค่าเต็มเฉลี่ย เพื่อใช้เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ในแต่ละรายการ โดยกำหนดให้มีจำนวนชั้นเท่ากับ 5 ชั้น ใช้การจัดช่วงระดับคะแนนโดยวิธีดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{6 - 1}{5} \\ &= 1 \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 เกณฑ์ระดับพฤติกรรมกรรมมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามระดับคะแนนเฉลี่ย

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับพฤติกรรมกรรมมีภูมิคุ้มกันตน
1.00 ถึง 2.00	น้อยที่สุด
2.01 ถึง 3.00	น้อย
3.01 ถึง 4.00	ปานกลาง
4.01 ถึง 5.00	มาก
5.01 ถึง 6.00	มากที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ ความถี่ (Frequency Counts) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์น เทคโนโลยี กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 128 ชุด เป็นเครื่องมือวิจัย นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยผลการวิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย เพศ อายุ ผลการเรียน จำนวนสมาชิกในครอบครัว การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา จำนวนกิจกรรมที่ทำเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว และอุปนิสัยโดยทั่วไป ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ 59.5 เป็นเพศหญิง และเป็นนักเรียนชายร้อยละ 40.5 นักเรียนร้อยละ 52 มีอายุ 16 ปี นักเรียนร้อยละ 31.5 มีอายุ 15 ปี นักเรียนจำนวนร้อยละ 12.6 มีอายุ 17 ปี ส่วนนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 17 ปี มีจำนวนร้อยละ 4

สำหรับข้อมูลผลการเรียนภาคเรียนล่าสุดของนักเรียน พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 53.6 มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (เกรดอยู่ระหว่าง 1.35 ถึง 2.60) นักเรียนจำนวนร้อยละ 32 มีผลการเรียนอยู่ในกลุ่มผลการเรียนดี (เกรดมากกว่า 2.60) และมีนักเรียนจำนวนร้อยละ 14.4 มีผลการเรียนอยู่ในกลุ่มผลการเรียนอ่อน (เกรดน้อยกว่า 1.35)

นักเรียนจำนวนร้อยละ 53.5 อยู่ในครอบครัวขนาดเล็ก (จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน) และนักเรียนจำนวนร้อยละ 30 อยู่ในครอบครัวขนาดปานกลาง (จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน) สำหรับการมีชีวิตอยู่ของบิดามารดา พบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 91.1 ทั้งบิดาและมารดา

มีชีวิตอยู่ นักเรียนจำนวนร้อยละ 5.7 บิดาเสียชีวิตแล้ว ส่วนนักเรียนที่มารดาเสียชีวิต และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 1.6

ทางด้านจำนวนกิจกรรมในครอบครัวที่ทำเป็นประจำนั้น นักเรียนจำนวนร้อยละ 25.8 มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 2 กิจกรรม ส่วนนักเรียนที่มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 1 และ 3 กิจกรรมนั้นมีจำนวนร้อยละ 23.4 เท่ากัน นักเรียนจำนวนร้อยละ 21.9 มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 4 กิจกรรม และนักเรียนกลุ่มที่มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 5 กิจกรรม มีจำนวนร้อยละ 3.1 ทั้งนี้ มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 2.3 ที่ระบุว่าไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับครอบครัว

จากตารางที่ 2 ยังสรุปลักษณะพื้นฐานของนักเรียนทางด้านอุปนิสัยโดยทั่วไปของนักเรียนที่รับรู้ในตนเอง ผลปรากฏว่า อุปนิสัยลักษณะที่ 1 นักเรียนร้อยละ 67.2 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อนเป็นปกติ ในขณะที่นักเรียนจำนวนร้อยละ 32.8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็นเป็นปกติ สำหรับอุปนิสัยลักษณะที่ 2 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 74.2 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้จ่ายเป็นปกติ จำนวนที่เหลือร้อยละ 25.8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหยัดเป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 3 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 64.7 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองบวกเป็นปกติ จำนวนที่เหลือร้อยละ 35.3 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองลบเป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 4 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 92 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยว่าเรื่องเป็นปกติ ส่วนนักเรียนที่เหลืออีกจำนวนร้อยละ 8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหุดหู่เป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 5 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 63.6 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดเหตุผลเป็นปกติ ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 36.4 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดอารมณ์เป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 6 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 78.2 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 21.8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และสำหรับอุปนิสัยลักษณะที่ 7 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 63.6 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไตร่ตรองเป็นปกติ ส่วนนักเรียนอีกจำนวนร้อยละ 37.5 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยวู่วามเป็นปกติ

ตารางที่ 2 ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	51	40.5
เพศหญิง	75	59.5
รวม	126	100.0
อายุ		
อายุ 15 ปี	40	31.5
อายุ 16 ปี	66	52.0
อายุ 17 ปี	16	12.6
อายุ 18 ปีขึ้นไป	5	4.0
รวม	127	100.0
ผลการเรียน		
ผลการเรียนอ่อน (เกรดน้อยกว่า 1.35)	18	14.4
ผลการเรียนปานกลาง (เกรดระหว่าง 1.35 - 2.60)	67	53.6
ผลการเรียนดี (เกรดมากกว่า 2.60)	40	32.0
รวม	125	100.0
ขนาดของครอบครัว		
ครอบครัวขนาดเล็กมาก (สมาชิก 1-2 คน)	10	7.9
ครอบครัวขนาดเล็ก (สมาชิก 3-4 คน)	68	53.5
ครอบครัวขนาดปานกลาง (สมาชิก 5-6 คน)	38	29.9
ครอบครัวขนาดใหญ่ (สมาชิก 7-8 คน)	8	6.3
ครอบครัวขนาดใหญ่มาก (สมาชิกเกิน 8 คน)	3	2.4
รวม	127	100.0
การมีชีวิตอยู่ของบิดามารดา		
ทั้งบิดาและมารดายังมีชีวิตอยู่	112	91.1
บิดาเสียชีวิตแล้ว มารดายังมีชีวิตอยู่	7	5.7
มารดาเสียชีวิตแล้ว บิดายังมีชีวิตอยู่	2	1.6
ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว	2	1.6
รวม	123	100.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนกิจกรรมในครอบครัว		
ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน	3	2.3
มี 1 กิจกรรม	30	23.4
มี 2 กิจกรรม	33	25.8
มี 3 กิจกรรม	30	23.4
มี 4 กิจกรรม	28	21.9
มี 5 กิจกรรม	4	3.1
รวม	128	100.0
อุปนิสัยลักษณะที่ 1		
อารมณ์ร้อน	84	67.2
อารมณ์เย็น	41	32.8
รวม	125	100.0
อุปนิสัยลักษณะที่ 2		
ประหยัด	32	25.8
ชอบใช้จ่าย	92	74.2
รวม	124	100.0
อุปนิสัยลักษณะที่ 3		
ชอบมองบวก	77	64.7
ชอบมองลบ	42	35.3
รวม	119	100.0
อุปนิสัยลักษณะที่ 4		
ร่าเริง	115	92.0
หดหู่	10	8.0
รวม	125	100.0

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
อุปนิสัยลักษณะที่ 5		
ยึดเหตุผล	75	63.6
ยึดอารมณ์	43	36.4
รวม	118	100.0
อุปนิสัยลักษณะที่ 6		
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา	93	78.2
ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา	26	21.8
รวม	119	100.0
อุปนิสัยลักษณะที่ 7		
ไตร่ตรองเป็นปกติ	75	62.5
วู่วามเป็นปกติ	45	37.5
รวม	120	100.0

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

ในตอนที่ 2 นำเสนอผลการศึกษาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยจำแนกตามรายชื่อคำถามในแบบสอบถามจำนวนรวม 45 ข้อ (ภาคผนวก ก) แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

ข้อคำถามที่ 1-11	ด้านการมองโลกในแง่ดี
ข้อคำถามที่ 12-22	ด้านความขบถเสียง(น้อย)
ข้อคำถามที่ 23-30	ด้านสติสัมปชัญญะ
ข้อคำถามที่ 31-45	ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด

ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนตามองค์ประกอบต่างๆ พบว่า (1) ด้านการมองโลกในแง่ดี โดยเฉลี่ยนักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) (2) ด้านความขบถเสียง(น้อย) โดยเฉลี่ยนักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก (\bar{X})

=4.09) (3) ด้านการมีสติสัมปชัญญะ โดยเฉลี่ยนักเรียนมีพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.63$) และ (4) ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด โดยเฉลี่ยนักเรียนมีพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) ส่วนในภาพรวมแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$) ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนตามองค์ประกอบต่างๆ และภาพรวมระดับพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน

องค์ประกอบของการมีภูมิคุ้มกันตน	\bar{X}	SD	ระดับพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตน
การมองโลกในแง่ดี	4.18	1.21	มาก
ความขบถเสียง(น้อย)	4.09	1.41	มาก
การมีสติสัมปชัญญะ	3.63	1.36	ปานกลาง
ความสามารถในการจัดการกับความเครียด	4.09	1.22	มาก
รวม	4.03	0.46	มาก

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนได้รับจำแนกตามองค์ประกอบของการมีภูมิคุ้มกันตน ทั้ง 4 ด้าน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการมองโลกในแง่ดี

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับคะแนนระดับพฤติกรรมกรมการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านการมองโลกในแง่ดี อยู่ในระดับมากในเกือบทุกข้อ (10 ใน 11 ข้อ) โดยข้อที่ 9 ซึ่งถามว่า “บางครั้ง การคิดอย่างมีความหวังว่าทุกอย่างจะคลี่คลายดีขึ้น ทำให้ฉันสบายใจขึ้นมาก” นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.65$) มีเพียงข้อที่ 1 ซึ่งถามว่า “ฉันคิดว่ามีโอกาสน้อย ที่เรื่องดีๆ จะเกิดขึ้นกับฉัน” ที่คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับพฤติกรรมกรรมที่มีภูมิคุ้มกันของนักเรียน ด้านการมองโลกในแง่ดี
จำแนกตามข้อคำถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ฉันคิดว่ามีโอกาสน้อย ที่เรื่องดีๆ จะเกิดขึ้นกับฉัน	3.25	1.08	ปานกลาง
2	ฉันคิดว่าเพื่อนที่ฉันคบหามานาน ก็อาจเป็นคนที่กำลังคิดร้ายต่อฉัน	4.39	1.16	มาก
3	ฉันคิดว่า มีโอกาสน้อยที่ครอบครัวของฉันจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข	4.29	1.47	มาก
4	ถึงแม้ฉันจะใช้ความพยายามมากขึ้นกว่านี้ ก็คงไม่ทำให้เกิดผลงานที่ดีขึ้น กว่าเดิม	4.09	1.23	มาก
5	เป็นเรื่องยากที่ฉันจะมีสุขภาพแข็งแรงมากไปกว่าในปัจจุบัน	4.10	1.39	มาก
6	ฉันคิดว่า ฉันขาดความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน	4.03	1.33	มาก
7	ฉันเชื่อว่า ปัญหาขัดแย้งระหว่างฉันกับคนในครอบครัวที่เกิดขึ้นเป็น เหตุการณ์ชั่วคราวเท่านั้น	4.55	1.03	มาก
8	ฉันพยายามคิดในทางที่ดีไว้ก่อนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา	4.17	1.25	มาก
9	บางครั้ง การคิดอย่างมีความหวังว่าทุกอย่างจะคลี่คลายดีขึ้น ทำให้ฉัน สบายใจขึ้นมาก	4.65	0.99	มาก
10	ฉันเชื่อว่า ปัญหาในครอบครัวที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องไม่ยากเกิน ไป ฉัน สามารถแก้ไขได้	4.23	1.25	มาก
11	ฉันเชื่อว่า ฉันจะใช้เวลาไม่นานในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนๆ	4.26	1.08	มาก

2. ด้านความชอบเสียง(น้อย)

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับคะแนนเฉลี่ยในระดับมาก จากข้อคำถาม 7 ใน 11 ข้อ ส่วนอีก 4 ข้อ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดในข้อที่ 18 ซึ่งถามว่า “ฉันจะระมัดระวังเรื่องการใช้รถใช้ถนนเป็นพิเศษ เพราะอุบัติเหตุทางรถยนต์ไม่น่าเสี่ยงอย่างยิ่ง” ($\bar{x}=4.77$) และนักเรียนได้รับคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดในข้อที่ 22 ซึ่งถามว่า “ฉันรู้ว่าการรับประทานอาหารร่วมกันโดยไม่ใช้ช้อนกลาง เสี่ยงต่อการติดโรค แต่ฉันเกรงว่า เพื่อนจะหาว่ารังเกียจ” ($\bar{x}=3.43$) ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันของนักเรียนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย)
จำแนกตามข้อคำถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	\bar{X}	SD	ระดับ
12	ฉันชอบเล่นเกมแบบการพนันหรือซื้อหวย เพราะต้องการเสี่ยงดวง	4.08	1.63	มาก
13	ฉันไม่สนใจว่าอาหารจะสะอาด และมีคุณค่าทางโภชนาการเพียงใด ขอเพียงรสชาติอร่อยถูกปากก็พอ	3.90	1.54	ปานกลาง
14	ฉันมักเลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้เฉพาะเมื่อมีการลดราคา แลกซื้อ หรือ แจกแถมเป็นส่วนใหญ่	4.02	1.41	มาก
15	ฉันอยากเข้าร่วมกิจกรรมที่น่าตื่นเต้น เช่น รายการ fear factor เพราะมีโอกาสได้รับรางวัลก้อนโต	3.66	1.51	ปานกลาง
16	ฉันตั้งใจจะทำหน้าที่ของพลเมืองดี จึงไม่คิดที่จะละเมิดกฎหมายเสียเอง	4.20	1.34	มาก
17	โรคเอดส์มีอันตรายมาก จนฉันไม่คิดเสี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับใครที่ไม่แน่ใจว่าปลอดภัย	4.55	1.50	มาก
18	ฉันจะระมัดระวังเรื่องการใช้รถใช้ถนนเป็นพิเศษ เพราะอุบัติเหตุทางรถยนต์ไม่น่าเสี่ยงอย่างยิ่ง	4.77	1.09	มาก
19	แม้สมาชิกในครอบครัวของฉันมีสุขภาพดีกันทุกคน แต่ฉันก็เลือกที่จะใช้ช้อนกลาง เมื่อรับประทานอาหารร่วมกัน	4.05	1.42	มาก
20	ฉันกับสมาชิกในครอบครัว ใช้สิ่งของร่วมกันจนเคยชิน แม้ยามเจ็บป่วยก็ยิ่งใช้ร่วมกัน	4.43	1.40	มาก
21	ฉันมักจะรับประทานอาหารฟรังจานด่วน เพราะคู่มือรสนิยมดี	3.95	1.36	ปานกลาง
22	ฉันรู้ว่าการรับประทานอาหารร่วมกันโดยไม่ใช้ช้อนกลาง เสี่ยงต่อการติดโรค แต่ฉันเกรงว่า เพื่อนจะหาว่ารังเกียจ	3.43	1.30	ปานกลาง

3. ด้านสติสัมปชัญญะ

ผลการวิจัยสรุปว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน ด้านสติสัมปชัญญะ ในระดับปานกลางในเกือบทุกข้อ (7 ใน 8 ข้อ) โดยข้อที่ 24 ซึ่งถามว่า “ฉันทำของหายหลายครั้งเพราะลืมทิ้งไว้” ได้รับคะแนนน้อยที่สุด ($\bar{x}=3.03$) มีเพียงข้อที่ 26 ซึ่งถามว่า “ฉันมักนั่งรถโดยสารประจำทางเลยป้ายที่ต้องการจะลง” นักเรียนได้รับคะแนนสูงที่สุด ($\bar{x}=4.77$) ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันของนักเรียนด้านสติสัมปชัญญะจำแนกตามข้อคำถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	\bar{x}	SD	ระดับ
23	คนใกล้ชิดเห็นว่าฉันเป็นคนขี้ลืม	3.04	1.31	ปานกลาง
24	ฉันทำของหายหลายครั้งเพราะลืมทิ้งไว้	3.03	1.45	ปานกลาง
25	คนใกล้ชิดมักทักว่า ฉันชอบเหม่อลอยขณะทำงาน	3.86	1.41	ปานกลาง
26	ฉันมักนั่งรถโดยสารประจำทางเลขป้ายที่ต้องการจะลง	4.77	1.28	มาก
27	ฉันเชื่อว่า ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์สินเงินทองมากๆ	3.40	1.67	ปานกลาง
28	ฉันช่วยเพื่อนปิดบังความผิด ทั้งๆ ที่รู้ว่าเพื่อนทำผิด	3.38	1.32	ปานกลาง
29	ฉันมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ฉันกำลังทำอยู่ได้เป็นเวลานานๆ	3.79	1.25	ปานกลาง
30	เมื่อมีเพื่อนชวนให้ซื้อสิ่งของใด ฉันจะคิดถึงประโยชน์ใช้สอยก่อน	3.77	1.19	ปานกลาง

4. ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดในระดับมากจากข้อคำถาม 9 ใน 15 ข้อ ส่วนข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ นักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่ 38 ซึ่งถามว่า “ฉันดูโทรทัศน์ หรือฟังเพลง เพื่อลดการคิดถึงเรื่องที่ทำให้เครียด” เพียงข้อเดียวที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=5.02$) ส่วนข้อที่นักเรียนได้รับคะแนนต่ำที่สุด ได้แก่ข้อที่ 42 ซึ่งถามว่า “ความเครียดที่เกิดขึ้นกับฉัน ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของผู้อื่น” ($\bar{x}=3.39$) ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันของนักเรียน ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด จำแนกตามข้อคำถาม

ข้อ	ข้อคำถาม	\bar{X}	SD	ระดับ
31	ฉันเชื่อว่าความเครียดที่เกิดขึ้น ฉันสามารถลด / จัด ได้ด้วยตนเอง	4.16	1.24	มาก
32	เมื่อฉันเกิดปัญหา ฉันจะพยายามตั้งสติก่อน	4.20	1.12	มาก
33	ฉันมั่นใจว่า ฉันสามารถหาสาเหตุของความเครียดที่เกิดขึ้นกับฉันได้	4.26	1.00	มาก
34	เมื่อเพื่อนมีปัญหา ฉันกล้าพาเขาไปขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้	4.28	0.99	มาก
35	เมื่อฉันมีปัญหาด้านการเรียน ฉันกล้าขอคำแนะนำจากครู	4.05	1.18	มาก
36	เมื่อรู้สึกเครียดกับเรื่องหนึ่ง ฉันหันไปทำเรื่องอื่นที่ชอบแทนชั่วคราว	4.50	1.09	มาก
37	ฉันพยายามนอนหลับพักผ่อนมากขึ้น เมื่อรู้สึกเครียด	4.23	1.38	มาก
38	ฉันดูโทรทัศน์ หรือฟังเพลง เพื่อลดการคิดถึงเรื่องที่ทำให้เครียด	5.02	1.17	มากที่สุด
39	เมื่อเกิดปัญหา ฉันไม่รู้หนทางเข้าถึงแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือฉันได้	3.64	1.25	ปานกลาง
40	ฉันไม่กล้าพูดคุยถึงความรู้สึกที่แท้จริงแม้กับผู้ใกล้ชิด	3.50	1.58	ปานกลาง
41	เมื่อปัญหาขัดแย้งคลี่คลายลง ฉันมักเป็นฝ่ายเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนก่อน	3.81	1.25	ปานกลาง
42	ความเครียดที่เกิดขึ้นกับฉัน ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของผู้อื่น	3.39	1.11	ปานกลาง
43	แม้เพื่อนมองไม่เห็นว่าคุณทำดีกับเขา ฉันจะยังทำดีกับเขาต่อไป	4.21	1.28	มาก
44	ฉันไม่ทราบจะไปขอความช่วยเหลือจากใคร เมื่อต้องการคำแนะนำปรึกษา	3.74	1.45	ปานกลาง
45	ฉันหาบุคคลที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงกัน เพื่อขอคำปรึกษา	4.36	1.23	มาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน

ตอนที่ 3 เป็นการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียนโดยจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียนที่แตกต่างกัน โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเองในภาพรวมทุกองค์ประกอบ และ (2) เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนเองจำแนกรายองค์ประกอบ ผลการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนในภาพรวมทุกองค์ประกอบ

หากพิจารณาจากคะแนนระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนในภาพรวมโดยไม่แยกรายองค์ประกอบ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักเรียนเพศชายมีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.87$) ในขณะที่เพศหญิงมีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.15$) กล่าวคือ นักเรียนชายมีคะแนนพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนน้อยกว่านักเรียนหญิง ดังปรากฏในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามเพศ

เพศ	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตน
เพศชาย	40.5	3.87	0.52	ปานกลาง
เพศหญิง	59.5	4.15	0.39	มาก

นักเรียนกลุ่มที่มีอายุ 15 ปี และ 18 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$ และ 4.07 ตามลำดับ) โดยกลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 16 ปี และ 17 ปี มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองกลุ่ม ($\bar{x}=3.99$ และ 3.89 ตามลำดับ) กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่มีอายุ 15 ปี และ 18 ปีขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 16 และ 17 ปี ดังปรากฏในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามอายุ

อายุ	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตน
15 ปี	31.5	4.13	0.43	มาก
16 ปี	52.0	3.99	0.46	ปานกลาง
17 ปี	12.6	3.89	0.51	ปานกลาง
18 ปีขึ้นไป	3.9	4.07	0.35	มาก

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน (เกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 1.35) และกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับปานกลาง (เกรดเฉลี่ยระหว่าง 1.35 ถึง 2.60) มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง (\bar{x} =3.95 และ 3.96 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดี (เกรดเฉลี่ยมากกว่า 2.60) มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก (\bar{x} =4.17) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนและกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง ดังปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันของนักเรียน จำแนกตามผลการเรียน

ผลการเรียน	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ผลการเรียนอ่อน	14.4	3.95	0.41	ปานกลาง
ผลการเรียนปานกลาง	53.6	3.96	0.50	ปานกลาง
ผลการเรียนดี	32.0	4.17	0.39	มาก

นักเรียนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดปานกลาง (สมาชิกในครอบครัว 5 ถึง 6 คน) และขนาดใหญ่ (สมาชิกในครอบครัว 7 ถึง 8 คน) มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก (\bar{x} =4.11 และ 4.21 ตามลำดับ) ในขณะที่นักเรียนที่อาศัยอยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก (สมาชิกในครอบครัว 1-2 คน) ครอบครัวขนาดเล็ก (สมาชิกในครอบครัว 3-4 คน) และครอบครัวขนาดใหญ่มาก (สมาชิกในครอบครัวเกิน 8 คน) มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มาก ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	ร้อยละ	\bar{X}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ขนาดเล็กมาก	7.9	3.8	0.42	ปานกลาง
ขนาดเล็ก	53.5	3.99	0.48	ปานกลาง
ขนาดปานกลาง	29.9	4.11	0.42	มาก
ขนาดใหญ่	6.3	4.21	0.30	มาก
ขนาดใหญ่มาก	2.4	3.98	0.57	ปานกลาง

โดยเฉลี่ยแล้ว กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้ว แต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{X}=4.03$ และ 4.12 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้ว แต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.57$ และ 3.34 ตามลำดับ) กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ทั้งบิดาและมารดามีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้ว แต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้ว แต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว ดังปรากฏในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน จำแนกตามการมีชีวิตอยู่ของบิดามารดา

การมีชีวิตอยู่ของบิดามารดา	ร้อยละ	\bar{X}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ทั้งบิดาและมารดามีชีวิตอยู่	91.1	4.03	0.46	มาก
บิดาเสียชีวิตแล้ว มารดายังมีชีวิตอยู่	5.7	4.12	0.30	มาก
มารดาเสียชีวิตแล้ว บิดายังมีชีวิตอยู่	1.6	3.57	0.11	ปานกลาง
ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว	1.6	3.34	0.53	ปานกลาง

กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว กลุ่มที่มี 1 กิจกรรม และกลุ่มที่มี 2 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{X}=4.05$ 4.25 และ 4.30 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 3 กิจกรรม กลุ่มที่มี 4 กิจกรรม และ

กลุ่มที่มี 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$ 4.25 และ 4.30 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว จำนวนตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรมลงไปจนถึงกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเลย ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนกิจกรรมในครอบครัวที่ทำเป็นประจำแตกต่างกัน

กิจกรรมที่ทำเป็นประจำ	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
กลุ่มที่ 1 ไม่มีกิจกรรม	2.3	3.48	0.46	ปานกลาง
กลุ่มที่ 2 มี 1 กิจกรรม	23.4	4.00	0.41	ปานกลาง
กลุ่มที่ 3 มี 2 กิจกรรม	25.8	3.88	0.47	ปานกลาง
กลุ่มที่ 4 มี 3 กิจกรรม	23.4	4.05	0.44	มาก
กลุ่มที่ 5 มี 4 กิจกรรม	21.9	4.25	0.43	มาก
กลุ่มที่ 6 มี 5 กิจกรรม	3.1	4.30	0.56	มาก

ผลการศึกษารูปได้ว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อนเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.98$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็นเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็นเป็นปกติมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อนเป็นปกติ ดังปรากฏในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (อารมณ์ร้อน/อารมณ์เย็น)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
อารมณ์ร้อน	67.2	3.98	0.46	ปานกลาง
อารมณ์เย็น	32.8	4.14	0.47	มาก

ผลการศึกษารูปว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยประหัดเป็นปกติ มีพฤติกรรม การมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.98$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้ ง่ายเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้ง่ายเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่ม นักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหัดเป็นปกติ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ประหัด/ชอบใช้ง่าย)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ประหัด	25.8	3.98	0.58	ปานกลาง
ชอบใช้ง่าย	74.2	4.05	0.43	มาก

กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองบวกเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกัน ในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองลบ มีพฤติกรรมการมี ภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=4.00$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบ มองบวกเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามี อุปนิสัยชอบมองลบเป็นปกติ ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ชอบมองบวก/ชอบมองลบ)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ชอบมองบวก	64.7	4.07	0.49	มาก
ชอบมองลบ	35.3	4.00	0.43	ปานกลาง

กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.70$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ร่าเริง/หดหู่)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ร่าเริง	92	4.07	0.47	มาก
หดหู่	8	3.70	0.32	ปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดเหตุผลเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดอารมณ์เป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.92$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดเหตุผลเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดอารมณ์เป็นปกติ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ยึดเหตุผล/ยึดอารมณ์)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ยึดเหตุผล	63.6	4.12	0.48	มาก
ยึดอารมณ์	36.4	3.92	0.42	ปานกลาง

กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.83$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา ดังปรากฏในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา/ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา	78.2	4.10	0.47	มาก
ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา	21.8	3.83	0.40	ปานกลาง

กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไต่ตรงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยว่าความเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.91$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไต่ตรงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยว่าความเป็นปกติ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน จำแนกตามอุปนิสัยโดยทั่วไป (ไต่ตรงเป็นปกติ/ว่าความเป็นปกติ)

อุปนิสัยโดยทั่วไป	ร้อยละ	\bar{x}	SD	ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน
ไต่ตรงเป็นปกติ	62.5	4.11	0.48	มาก
ว่าความเป็นปกติ	37.5	3.91	0.45	ปานกลาง

เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตน จำแนกรายองค์ประกอบ

ในส่วนนี้ นำเสนอการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกัน โดยจำแนกรายองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตน ได้แก่ ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความชอบเลี้ยง(น้อย) ด้านสติสัมปชัญญะ และด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด

1. ด้านการมองโลกในแง่ดี

คะแนนระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดี (ข้อคำถามที่ 1 – 11) จำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 21

จากตารางที่ 21 กลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีขนาดเล็กมาก (จำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 2 คน) และกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีขนาดใหญ่มาก (จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 8 คน) มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดีในระดับปานกลาง ($\bar{x}=4.03$ และ 4.12 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่ครอบครัวมีขนาดเล็ก (จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน) กลุ่มนักเรียนที่มีครอบครัวขนาดปานกลาง (จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน) และกลุ่มนักเรียนที่มีครอบครัวขนาดใหญ่ (จำนวนสมาชิกในครอบครัว 7-8 คน) มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดีในระดับมาก กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีครอบครัวขนาดเล็ก ขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดีในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีครอบครัวขนาดเล็กมาก และใหญ่มา

นอกจากนั้น กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้ว แต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.20$ และ 4.13 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้ว แต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต มีพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.78$ และ 3.05 ตามลำดับ) กล่าวคือ นักเรียนกลุ่มที่ทั้งบิดาและมารดามีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้ว แต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีระดับพฤติกรรมการณ์ภูมิคุ้มกันตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้ว แต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว

ตารางที่ 21 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนที่มี
ลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน		%	\bar{X}	SD	ระดับ
เพศ					
ชาย		40.5	4.04	0.78	มาก
หญิง		59.5	4.28	0.48	มาก
อายุ					
15 ปี		31.5	4.24	0.50	มาก
16 ปี		52.0	4.14	0.66	มาก
17 ปี		12.6	4.14	0.80	มาก
18 ปีขึ้นไป		3.9	4.31	0.56	มาก
ผลการเรียน					
อ่อน	(เกรดน้อยกว่า 1.35)	14.4	4.08	0.78	มาก
ปานกลาง	(เกรดระหว่าง 1.35-2.60)	53.6	4.10	0.63	มาก
ดี	(เกรดมากกว่า 2.60)	32.0	4.37	0.51	มาก
ขนาดของครอบครัว					
เล็กมาก	(สมาชิก 1-2 คน)	7.9	3.51	0.85	ปานกลาง
เล็ก	(สมาชิก 3-4 คน)	53.5	4.19	0.63	มาก
ปานกลาง	(สมาชิก 5-6 คน)	29.9	4.30	0.46	มาก
ใหญ่	(สมาชิก 7-8 คน)	6.3	4.43	0.52	มาก
ใหญ่มาก	(สมาชิกเกิน 8 คน)	2.4	3.97	0.70	ปานกลาง
การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา					
ทั้งบิดามารดายังมีชีวิต		91.1	4.20	0.60	มาก
บิดาเสียชีวิตแล้ว		5.7	4.13	0.64	มาก
มารดาเสียชีวิตแล้ว		1.6	3.78	0.19	ปานกลาง
ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว		1.6	3.05	1.73	ปานกลาง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{X}	SD	ระดับ
จำนวนกิจกรรมในครอบครัว				
ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน	2.3	2.97	1.18	น้อย
มี 1 กิจกรรม	23.4	4.13	0.60	มาก
มี 2 กิจกรรม	25.8	4.05	0.65	มาก
มี 3 กิจกรรม	23.4	4.22	0.51	มาก
มี 4 กิจกรรม	21.9	4.45	0.47	มาก
มี 5 กิจกรรม	3.1	4.50	0.77	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 1				
อารมณ์ร้อน	67.2	4.15	0.65	มาก
อารมณ์เย็น	32.8	4.27	0.58	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 2				
ประหยัด	25.8	4.07	0.86	มาก
ชอบใช้จ่าย	74.2	4.24	0.52	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 3				
ชอบมองบวก	64.7	4.30	0.64	มาก
ชอบมองลบ	35.3	4.03	0.58	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 4				
ร่าเริง	92.0	4.25	0.61	มาก
หดหู่	8.0	3.51	0.51	ปานกลาง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{x}	SD	ระดับ
อุปนิสัยลักษณะที่ 5				
ยึดเหตุผล	63.6	4.24	0.70	มาก
ยึดอารมณ์	36.4	4.15	0.52	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 6				
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา	78.2	4.27	0.62	มาก
ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา	21.8	3.97	0.64	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 7				
ไต่ตรงเป็นปกติ	62.5	4.21	0.67	มาก
วู่วามเป็นปกติ	37.5	4.16	0.59	มาก

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวเลย มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.97$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมในครอบครัว 1 กิจกรรม 2 กิจกรรม 3 กิจกรรม 4 กิจกรรม และ 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$ 4.05 4.22 4.45 และ 4.50 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับต่ำกว่ากลุ่มอื่น

เมื่อจำแนกตามลักษณะอุปนิสัยส่วนตัวของนักเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.25$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.51$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ นอกจากนี้ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับมาก ($\bar{x}=4.27$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.97$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่า

มีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่า มีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา

จากการศึกษาไม่พบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลก ในแง่ดี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ผลการเรียน อุปนิสัยลักษณะที่ 1 (อารมณ์ร้อน/อารมณ์เย็น) อุปนิสัยลักษณะที่ 2 (ประหยัด/ชอบใช้จ่าย) อุปนิสัยลักษณะที่ 3 (ชอบมองบวก/ชอบมองลบ) อุปนิสัยลักษณะที่ 5 (ยึดเหตุผล/ยึดอารมณ์) และอุปนิสัยลักษณะที่ 7 (ไตร่ตรองเป็นปกติ/วู่วามเป็นปกติ)

2. ด้านความชอบเสี่ยง(น้อย)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) (ข้อคำถามที่ 12 – 22) พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับแตกต่างกันไปเมื่อจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 22

จากตารางที่ 22 พบว่า กลุ่มนักเรียนชายมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.69$) ส่วนกลุ่มนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.37$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนชายมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับต่ำกว่านักเรียนหญิง

เมื่อพิจารณาจากอายุของนักเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 17 ปี มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.94$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี 16 ปี และ 18 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.25$ 4.03 และ 4.02 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 17 ปี มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี 16 ปี และ 18 ปีขึ้นไป

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.80$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง และกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย)

อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.04$ และ 4.31 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง และกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดี

เมื่อพิจารณาจากจำนวนสมาชิกในครอบครัว จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.81$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็ก ขนาดปานกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.03$ 4.25 4.08 และ 4.33 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็ก ขนาดปานกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.41$ และ 3.00 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้วแต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$ และ 4.36 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้วแต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว

เมื่อพิจารณาจากกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว และกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.42$ และ 3.90 ตามลำดับ) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 1 กิจกรรม 3 กิจกรรม 4 กิจกรรม และ 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.10$ 4.20 4.29 และ 4.05 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวจำนวน 1 กิจกรรม 3 กิจกรรม 4 กิจกรรม และ 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน และกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม

ตารางที่ 22 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) ของนักเรียนที่มี
ลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน		%	\bar{X}	SD	ระดับ
เพศ					
ชาย		40.5	3.69	0.82	ปานกลาง
หญิง		59.5	4.37	0.56	มาก
อายุ					
15 ปี		31.5	4.25	0.69	มาก
16 ปี		52.0	4.03	0.81	มาก
17 ปี		12.6	3.94	0.63	ปานกลาง
18 ปีขึ้นไป		3.9	4.02	0.65	มาก
ผลการเรียน					
อ่อน	(เกรดน้อยกว่า 1.35)	14.4	3.80	0.77	ปานกลาง
ปานกลาง	(เกรดระหว่าง 1.35-2.60)	53.6	4.04	0.77	มาก
ดี	(เกรดมากกว่า 2.60)	32.0	4.31	0.64	มาก
ขนาดของครอบครัว					
เล็กมาก	(สมาชิก 1-2 คน)	7.9	3.81	0.89	ปานกลาง
เล็ก	(สมาชิก 3-4 คน)	53.5	4.03	0.79	มาก
ปานกลาง	(สมาชิก 5-6 คน)	29.9	4.25	0.70	มาก
ใหญ่	(สมาชิก 7-8 คน)	6.3	4.08	0.44	มาก
ใหญ่มาก	(สมาชิกเกิน 8 คน)	2.4	4.33	0.50	มาก
การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา					
	ทั้งบิดามารดายังมีชีวิต	91.1	4.08	0.75	มาก
	บิดาเสียชีวิตแล้ว	5.7	4.36	0.28	มาก
	มารดาเสียชีวิตแล้ว	1.6	3.41	0.83	ปานกลาง
	ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว	1.6	3.00	1.54	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{X}	SD	ระดับ
จำนวนกิจกรรมในครอบครัว				
ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน	2.3	3.42	1.34	ปานกลาง
มี 1 กิจกรรม	23.4	4.10	0.74	มาก
มี 2 กิจกรรม	25.8	3.90	0.89	ปานกลาง
มี 3 กิจกรรม	23.4	4.20	0.62	มาก
มี 4 กิจกรรม	21.9	4.29	0.64	มาก
มี 5 กิจกรรม	3.1	4.05	0.53	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 1				
อารมณ์ร้อน	67.2	4.04	0.75	มาก
อารมณ์เย็น	32.8	4.22	0.76	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 2				
ประหยัด	25.8	3.95	0.94	ปานกลาง
ชอบใช้จ่าย	74.2	4.14	0.68	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 3				
ชอบมองบวก	64.7	4.06	0.79	มาก
ชอบมองลบ	35.3	4.17	0.71	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 4				
ร่าเริง	92.0	4.13	0.75	มาก
หดหู่	8.0	3.76	0.78	ปานกลาง

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{x}	SD	ระดับ
อุปนิสัยลักษณะที่ 5				
ยึดเหตุผล	63.6	4.12	0.77	มาก
ยึดอารมณ์	36.4	4.03	0.74	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 6				
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา	78.2	4.12	0.77	มาก
ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา	21.8	3.98	0.69	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 7				
ไต่ตรงเป็นปกติ	62.5	4.18	0.77	มาก
วู่วามเป็นปกติ	37.5	3.92	0.72	ปานกลาง

ในตารางที่ 22 ยังสรุปผลการศึกษาเมื่อพิจารณาจากอุปนิสัยโดยทั่วไปของนักเรียนจำนวน 7 ลักษณะ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหัดเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.95$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้ง่ายเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหัดเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้ง่ายเป็นปกติ

จากการศึกษายังพบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหุน่เป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.76$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.13$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหุน่เป็นปกติ

นอกจากนั้น ยังสรุปได้ว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.98$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไต่ตรงเป็นปกติ กับกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยวุ่นวามเป็นปกติ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไต่ตรงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.18$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยวุ่นวามเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.92$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไต่ตรงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยวุ่นวามเป็นปกติ

จากการศึกษาไม่พบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) เมื่อจำแนกตามอุปนิสัยลักษณะที่ 1 (อารมณ์ร้อน/อารมณ์เย็น) อุปนิสัยลักษณะที่ 3 (ชอบมองบวก/ชอบมองลบ) และอุปนิสัยลักษณะที่ 5 (ยึดเหตุผล/ยึดอารมณ์)

3. ด้านสติสัมปชัญญะ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านสติสัมปชัญญะ (ข้อคำถามที่ 23 – 30) จากตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านสติสัมปชัญญะอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียนในทุกด้าน ทั้งเพศ อายุ ผลการเรียน ขนาดของครอบครัว การมีชีวิตอยู่ของบิดามารดา จำนวนกิจกรรมที่ทำเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว และอุปนิสัยโดยทั่วไปของนักเรียน กล่าวโดยสรุปคือ จากการศึกษานี้ไม่พบความแตกต่างของระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านสติสัมปชัญญะ เมื่อจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียนในทุกๆ ด้าน

ตารางที่ 23 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันด้านสติสัมปชัญญะ ของนักเรียนที่มี
ลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน		%	\bar{X}	SD	ระดับ
เพศ					
ชาย		40.5	3.52	0.78	ปานกลาง
หญิง		59.5	3.73	0.62	ปานกลาง
อายุ					
15 ปี		31.5	3.73	0.62	ปานกลาง
16 ปี		52.0	3.66	0.70	ปานกลาง
17 ปี		12.6	3.17	0.67	ปานกลาง
18 ปีขึ้นไป		3.9	3.78	0.58	ปานกลาง
ผลการเรียน					
อ่อน	(เกรดน้อยกว่า 1.35)	14.4	3.73	0.46	ปานกลาง
ปานกลาง	(เกรดระหว่าง 1.35-2.60)	53.6	3.55	0.76	ปานกลาง
ดี	(เกรดมากกว่า 2.60)	32.0	3.71	0.60	ปานกลาง
ขนาดของครอบครัว					
เล็กมาก	(สมาชิก 1-2 คน)	7.9	3.55	0.59	ปานกลาง
เล็ก	(สมาชิก 3-4 คน)	53.5	3.60	0.75	ปานกลาง
ปานกลาง	(สมาชิก 5-6 คน)	29.9	3.60	0.65	ปานกลาง
ใหญ่	(สมาชิก 7-8 คน)	6.3	3.97	0.43	ปานกลาง
ใหญ่มาก	(สมาชิกเกิน 8 คน)	2.4	3.82	0.45	ปานกลาง
การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา					
ทั้งบิดามารดายังมีชีวิต		91.1	3.61	0.71	ปานกลาง
บิดาเสียชีวิตแล้ว		5.7	3.88	0.30	ปานกลาง
มารดาเสียชีวิตแล้ว		1.6	3.00	0.35	ปานกลาง
ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว		1.6	3.32	0.45	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{X}	SD	ระดับ
จำนวนกิจกรรมในครอบครัว				
ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน	2.3	3.67	0.07	ปานกลาง
มี 1 กิจกรรม	23.4	3.58	0.74	ปานกลาง
มี 2 กิจกรรม	25.8	3.40	0.63	ปานกลาง
มี 3 กิจกรรม	23.4	3.64	0.71	ปานกลาง
มี 4 กิจกรรม	21.9	3.94	0.63	ปานกลาง
มี 5 กิจกรรม	3.1	3.66	0.83	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 1				
อารมณ์ร้อน	67.2	3.58	0.70	ปานกลาง
อารมณ์เย็น	32.8	3.73	0.70	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 2				
ประหยัด	25.8	3.71	0.71	ปานกลาง
ชอบใช้จ่าย	74.2	3.59	0.68	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 3				
ชอบมองบวก	64.7	3.69	0.72	ปานกลาง
ชอบมองลบ	35.3	3.51	0.63	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 4				
ร่าเริง	92.0	3.65	0.70	ปานกลาง
หดหู่	8.0	3.48	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{x}	SD	ระดับ
อุปนิสัยลักษณะที่ 5				
ยึดเหตุผล	63.6	3.77	0.66	ปานกลาง
ยึดอารมณ์	36.4	3.47	0.74	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 6				
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา	78.2	3.71	0.68	ปานกลาง
ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา	21.8	3.35	0.68	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 7				
ไต่ตรงเป็นปกติ	62.5	3.77	0.63	ปานกลาง
วู่วามเป็นปกติ	37.5	3.42	0.77	ปานกลาง

3. ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด

เมื่อพิจารณาเฉพาะด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด (ข้อคำถามที่ 31 – 45) พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับแตกต่างกันไปเมื่อจำแนกตามลักษณะพื้นฐานของนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด
ของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน		%	\bar{X}	SD	ระดับ
เพศ					
ชาย		40.5	4.05	0.46	มาก
หญิง		59.5	4.12	0.48	มาก
อายุ					
15 ปี		31.5	4.17	0.52	มาก
16 ปี		52.0	4.03	0.43	มาก
17 ปี		12.6	4.07	0.40	มาก
18 ปีขึ้นไป		3.9	4.09	0.53	มาก
ผลการเรียน					
อ่อน	(เกรดน้อยกว่า 1.35)	14.4	4.07	0.36	มาก
ปานกลาง	(เกรดระหว่าง 1.35-2.60)	53.6	4.03	0.50	มาก
ดี	(เกรดมากกว่า 2.60)	32.0	4.18	0.47	มาก
ขนาดของครอบครัว					
เล็กมาก	(สมาชิก 1-2 คน)	7.9	4.13	0.39	มาก
เล็ก	(สมาชิก 3-4 คน)	53.5	4.02	0.48	มาก
ปานกลาง	(สมาชิก 5-6 คน)	29.9	4.15	0.46	มาก
ใหญ่	(สมาชิก 7-8 คน)	6.3	4.27	0.28	มาก
ใหญ่มาก	(สมาชิกเกิน 8 คน)	2.4	4.14	0.76	มาก
การมีชีวิตอยู่ของบิดาและมารดา					
ทั้งบิดามารดายังมีชีวิต		91.1	4.08	0.47	มาก
บิดาเสียชีวิตแล้ว		5.7	4.08	0.37	มาก
มารดาเสียชีวิตแล้ว		1.6	3.84	0.05	ปานกลาง
ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว		1.6	3.80	0.57	ปานกลาง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{X}	SD	ระดับ
จำนวนกิจกรรมในครอบครัว				
ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน	2.3	3.80	0.35	ปานกลาง
มี 1 กิจกรรม	23.4	4.08	0.34	มาก
มี 2 กิจกรรม	25.8	3.99	0.49	ปานกลาง
มี 3 กิจกรรม	23.4	4.04	0.43	มาก
มี 4 กิจกรรม	21.9	4.23	0.52	มาก
มี 5 กิจกรรม	3.1	4.68	0.60	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 1				
อารมณ์ร้อน	67.2	4.04	0.48	มาก
อารมณ์เย็น	32.8	4.22	0.42	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 2				
ประหยัด	25.8	4.08	0.51	มาก
ชอบใช้จ่าย	74.2	4.09	0.46	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 3				
ชอบมองบวก	64.7	4.11	0.47	มาก
ชอบมองลบ	35.3	4.11	0.46	มาก
อุปนิสัยลักษณะที่ 4				
ร่าเริง	92.0	4.11	0.48	มาก
หดหู่	8.0	3.90	0.33	ปานกลาง

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน	%	\bar{x}	SD	ระดับ
อุปนิสัยลักษณะที่ 5				
ยึดเหตุผล	63.6	4.22	0.47	มาก
ยึดอารมณ์	36.4	3.92	0.40	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 6				
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา	78.2	4.17	0.48	มาก
ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา	21.8	3.88	0.38	ปานกลาง
อุปนิสัยลักษณะที่ 7				
ไต่ตรงเป็นปกติ	62.5	4.16	0.46	มาก
วู่วามเป็นปกติ	37.5	3.98	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้วแต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$ เท่ากัน) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.84$ และ 3.80 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้วแต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว

จากการศึกษายังพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว และกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.80$ และ 3.99 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 1 กิจกรรม 3 กิจกรรม 4 กิจกรรม และ 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08$ 4.04 4.23 และ 4.68 ตามลำดับ) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำ

กับสมาชิกในครอบครัวจำนวน 1 กิจกรรม 3 กิจกรรม 4 กิจกรรม และ 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัว และกลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม

เมื่อพิจารณาจากอุปนิสัยโดยทั่วไปของนักเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.90$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ

จากการศึกษายังพบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดเหตุผลเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.22$) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดอารมณ์เป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.92$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดเหตุผลเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ายึดอารมณ์เป็นปกติ

กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่าชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.88$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา

จากตารางยังสรุปได้อีกว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไตร่ตรองเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับมาก (\bar{x}

=4.16) ส่วนกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยว่าเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.98$) กล่าวคือ กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไต่ตรงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยว่าเป็นปกติ

ข้อวิจารณ์

จากผลที่ได้จากการวิจัย แสดงให้เห็นว่า คะแนนระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียนด้านการมีสติสัมปชัญญะ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าคะแนนระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองในด้านอื่น คะแนนระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันด้านการมีสติสัมปชัญญะที่น้อยเช่นนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ อารี วิชาชัย (2552) ซึ่งระบุว่าเด็กไทยรุ่นใหม่ขาดสติ ไม่มีหลักธรรมซึ่งนำไปสู่การหลงผิดได้ง่าย รวมถึงบทความวิชาการและข่าวสารในชีวิตประจำวัน ที่แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางการดำรงไว้ซึ่งสติสัมปชัญญะ ไม่เพียงในกลุ่มวัยรุ่นเท่านั้น แต่วิกฤติปัญหาการขาดสตินี้เกิดขึ้นในทุกเพศทุกวัย และนับวันก็จะเสื่อมถอยลงเรื่อยๆ

ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นถึงระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียนชายซึ่งอยู่ในระดับที่น้อยกว่านักเรียนหญิง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายองค์ประกอบ ยังพบอีกว่า นักเรียนชายมีระดับการมองโลกในแง่ดี และระดับความชอบเสี่ยง(น้อย) ที่ต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนหญิง ทั้งนี้ อาจเป็นด้วยเหตุที่ธรรมชาติของนักเรียนชายวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบโลดโผน ชอบเสี่ยงมากกว่านักเรียนเพศหญิง อยากรองของใหม่ๆ และจากการสำรวจของเอแบคโพลล์แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของนักเรียนชาย โดยแสดงข้อมูลนักเรียนชายจำนวนร้อยละ 49.7 ที่ไม่มั่นใจว่าตนเองจะสามารถควบคุมอารมณ์ได้ถ้าหากมีความรู้สึกโกรธหรือบันดาลโทสะขึ้นมา (เอแบคโพลล์, 2546) นอกจากนี้ โพลล์ยังสรุปด้วยว่า “นักเรียนชายจำนวนมากใช้วิธีการที่รุนแรงในการจัดการกับปัญหา” ด้วยเหตุนี้ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนชายมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนหญิง

ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี และกลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองในระดับมาก แต่ทว่ากลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 16 – 17 ปี มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักเรียนอายุ 16 – 17 ปี ซึ่งจัดว่ากำลังเข้าสู่วัยรุ่นเต็มตัวจึงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับความชอบทดลอง พฤติกรรมเลียนแบบเพื่อนเนื่องจากต้องการการยอมรับจาก

เพื่อน เลียนแบบคารา การคลั่งไคล้แฟชั่น เป็นต้น อาจมีพฤติกรรมที่ขาดการไตร่ตรองในบางโอกาส การเชื่อเพื่อนมากกว่าเชื่อบิดามารดา ส่วนกลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปซึ่งมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะกลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปนั้นเป็นกลุ่มที่มีอายุมากกว่าเพื่อนในระดับ เดียวกัน จึงมีความคิดเปรียบเทียบและคิดได้ว่าตนเป็นผู้ใหญ่กว่า จึงเริ่มมีความรับผิดชอบ ความคิดอ่าน และรอบคอบมากกว่าเพื่อนที่มีอายุน้อยกว่า เป็นต้น

จากผลการวิจัยที่แสดงว่า กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง และกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ในรายวิชาต่างๆ ที่นักเรียนได้ศึกษานั้น มีเนื้อหาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้เหตุผล การคิดเพื่อแก้ไขปัญหา รวมถึงการใช้สติในการศึกษาเล่าเรียน ยกตัวอย่างเช่น วิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างมีสติ จึงจะสามารถทำโจทย์คณิตศาสตร์ได้ หรือในรายวิชาบัญชี ซึ่งต้องใช้สติและสมาธิในการเรียนค่อนข้างมาก ดังนั้น หากนักเรียนมีผลการเรียนที่ดีก็หมายถึงการที่นักเรียนมีคุณลักษณะพื้นฐานของการมีสติและสมาธิที่ดีด้วย เป็นต้น

การที่กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก (สมาชิก 1-2 คน) ขนาดเล็ก (สมาชิก 3-4 คน) และขนาดใหญ่มาก (สมาชิกเกิน 8 คน) มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดปานกลาง (สมาชิก 5-6 คน) และขนาดใหญ่ (สมาชิก 7-8 คน) ซึ่งมีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวขนาดเล็กมาก หรือขนาดเล็กนั้น อาจไม่มีเวลามากเพียงพอสำหรับการเอาใจใส่นักเรียน ทั้งทางด้านการให้ความสำคัญกับการเรียน การใช้ชีวิต การปลูกฝังทัศนคติหรือค่านิยมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน หรืออาจส่งผลต่อกิจกรรมในครอบครัวที่ขาดหายไป ส่วนกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่มากนั้น การจัดการครอบครัวอาจทำได้ยากเนื่องจากมีสมาชิกในครอบครัวมากเกินไป และอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนได้ เช่น หากมีบุตรจำนวนมาก ผู้ปกครองอาจให้ความสำคัญกับบุตรบางคน และอาจละเลยการเอาใจใส่บุตรบางคนได้ หรือหากไม่สามารถบริหารกิจการภายในครอบครัวได้ อาจส่งผลต่อปัญหาในครอบครัวบางประการได้ เป็นต้น นอกจากนี้ อาจเกิดจากกรณีที่พักที่การใช้งานในบ้านมีอยู่จำกัด แต่สมาชิกในครอบครัวมีมากเกินไป ดังนั้น อาจเป็นเหตุให้นักเรียนออกไปใช้เวลาที่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่คือการใช้เวลากับกลุ่มเพื่อน และอาจชักนำไปในทางที่ไม่เหมาะสม ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนเองของนักเรียนได้ เป็นต้น

ผลการศึกษาระบุว่า กลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้วแต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้วแต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบิดามารดาที่มีต่อระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนได้อย่างชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทของมารดาที่สามารถคงระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนไว้ได้แม้ว่าบิดาของนักเรียนจะเสียชีวิตแล้วก็ตาม ในส่วนนี้ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของมารดา ที่สามารถให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกได้เป็นอย่างดี และหากนักเรียนขาดมารดาจึงส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนที่น้อยลง และหากนักเรียนขาดทั้งบิดาและมารดา จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนที่ลดลงมากยิ่งขึ้น

กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ทำเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวจำนวน 3 กิจกรรม 4 กิจกรรม และ 5 กิจกรรม มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวเลย จนถึงกลุ่มที่มีกิจกรรมจำนวน 1 ถึง 2 กิจกรรม ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าจำนวนกิจกรรมที่ทำเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวมีความสำคัญต่อระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนอย่างเห็นได้ชัด หากครอบครัวมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำจำนวนมาก ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนก็มากตามไปด้วย

กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็นและมองบวก มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อนและมองลบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการที่มีอุปนิสัยอารมณ์เย็นและมองบวกในสถานการณ์ต่างๆ จึงสามารถคิดหาวิธีการในการจัดการกับปัญหาได้อย่างมีสติ รวมถึงความสามารถในการป้องกันปัญหาอื่นๆ ที่อาจตามมาได้ดีกว่า

นอกจากนั้น จากผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มที่รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ อาจเป็นเพราะเหตุที่คนที่มีความหดหู่เป็นปกติ นั้น อาจประสบกับปัญหาการถูกปิดกั้นหรือการขัดขวางในการศึกษาความรู้ การทำงานให้สัมพันธ์กับขีดความสามารถของตน และการที่คนมีอารมณ์หดหู่ นั้นจะมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาทางด้านสุขภาพ ทั้งทางกายและทางจิตใจ (เจษฎา สีวาที, 2552) ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในด้าน

ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความชอบเสียง(น้อย) ด้านการมีสติสัมปชัญญะ และด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด

จากการวิจัยซึ่งได้สรุปว่านักเรียนกลุ่มที่รับรู้ในตนเองว่ายึดเหตุผลเป็นปกติ มีพฤติกรรม การมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดอารมณ์เป็นปกติ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการมีเหตุผลซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล สามารถนำไปสู่การตัดสินใจที่รอบคอบรัดกุม และช่วยป้องกัน ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้สรุปว่า นักเรียนกลุ่มที่รับรู้ในตนเองว่า มีอุปนิสัยไตร่ตรองเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ใน ตนเองว่ามีอุปนิสัยวู่วามโดยปกติ

นักเรียนกลุ่มที่รับรู้ในตนเองว่าชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนใน ระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่าชอบถอยเมื่อเจอปัญหา ประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับมุมมอง ในการเผชิญปัญหาซึ่งมีผู้กล่าวไว้ว่า การเผชิญปัญหาโดยการคิดบวกนำไปสู่ชีวิตในทางบวก ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยดังกล่าว

เมื่อพิจารณาเฉพาะพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดี ผลการวิจัยซึ่ง พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1 ถึง 2 คน ซึ่งถือเป็นครอบครัวขนาดเล็กมาก นั้น มีระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดีน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีจำนวน สมาชิกในครอบครัวมากกว่า อาจเป็นเพราะว่า การที่นักเรียนอยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก หาก ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอที่จะดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ หรือปลุกฝังแนวคิดเกี่ยวกับการมองโลก ในแง่ดี ขาดทักษะการคิดบวกหรือมองบวก หรือความรู้สึกเหงาของนักเรียนอาจนำไปสู่ความรู้สึก ที่ว่าขาดคนเหลียวแลเอาใจใส่ และหากผู้ปกครองมีเวลาให้นักเรียนได้ไม่มากพอ นักเรียนอาจมี ความรู้สึกว้าวุ่นต่างๆ ในชีวิตอาจเป็นความฝันที่เลื่อนลอย และคิดว่าคงไม่มีอะไรดีขึ้น และไม่ชอบสู้ หรือเผชิญกับปัญหาเนื่องจากขาดความคาดหวัง รวมไปถึงการขาดความร่าเริงแม้ว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่น ในเรื่องนี้ สอดคล้องกับผลสรุปประการหนึ่งที่ว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมอง ลบเป็นปกติ หดหู่ และชอบถอยเมื่อเจอปัญหา มีระดับการมองโลกในแง่ดีอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองบวกเป็นปกติ ร่าเริง และชอบสู้เมื่อเจอปัญหา นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำกับสมาชิกในครอบครัวเลย มี ระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดีที่น้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ทำ

กับสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำ 3 กิจกรรมขึ้นไป แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งในเรื่องนี้ มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติดของเยาวชน โดยข้อสรุปของการวิจัยประการหนึ่งกล่าวว่า

...เฉพาะบรรยากาศในครอบครัว พบว่า การทานข้าวพร้อมกันลูก การดูทีวีร่วมกับลูก การไปเดินออกกำลังกาย หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับลูก โดยมีการพูดคุย แลกเปลี่ยน สอน หรือสอดแทรกแง่คิดต่าง ๆ เข้าสู่สมองของลูกขณะทำกิจกรรม หรือใช้สถานการณ์ในทีวีเป็นสื่อในการร่วมอภิปรายและเสนอแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน ฯลฯ การกระทำเหล่านี้ช่วยเพิ่มต้นทุนชีวิตและเพิ่มภูมิคุ้มกันแก่ลูก ป้องกันการเกิดภาวะเสี่ยงในชีวิตลูก ได้เป็นอย่างดี...
(สุพัตร์ พิบูลย์, 2540)

ทางด้านพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) กลุ่มนักเรียนที่มีอุปนิสัยโดยทั่วไปแบบชอบมองบวก ร่าเริง และชอบสู้เมื่อเจอปัญหา มีระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย)ที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยโดยปกติชอบมองลบ หดหู่ และชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และพบอีกว่า กลุ่มเรียนอ่อนมีคะแนนเฉลี่ย น้อยกว่ากลุ่มเรียนดี นักเรียนที่มีอุปนิสัยชอบมองบวก ร่าเริง กอปรกับการที่ชอบสู้กับปัญหา จึงสามารถพิจารณาถึงสถานการณ์ที่นำไปสู่การเสี่ยงในแง่มุมต่างๆ ได้อย่างชัดเจน และนำไปสู่การตัดสินใจที่เหมาะสม ในที่สุด การที่มีพื้นฐานในการมองบวก จะนำไปสู่ผลต่อชีวิตในทางบวก (วิเชียร ไชยบัง, 2551) นอกจากนี้ ผลการศึกษาซึ่งพบว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหยัดเป็นปกติ มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) อยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้จ่ายเป็นปกติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหยัดเป็นปกตินั้น มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายเงิน และพิจารณาถึงผลของการใช้จ่ายที่มากเกินไป จึงทำให้มีพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้จ่าย

สำหรับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านสติสัมปชัญญะ ผลการวิจัยสรุปว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยโดยปกติยึดเหตุผล ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา และไตร่ตรองเป็นปกติ มีระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านสติสัมปชัญญะสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยโดยปกติยึดอารมณ์ ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และรู้ว่าเป็นปกติ การที่นักเรียนรับรู้ใน

ตนเองว่ามีอุปนิสัยใต้อตรงคิดอย่างเป็นขั้นตอนถึงสาเหตุและผลที่เกิดจากเหตุ โดยมีเป้าหมายเพื่อ
การแก้ไขปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เหล่านี้มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดอย่างเป็นระบบ (Systems
Thinking) ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาสู่การเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะได้เป็นอย่างดี

ทางด้านพฤติกรรมการณ์มีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดนั้น
ผลการวิจัยได้สรุปว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็นเป็นปกติ ยึดเหตุผล
ชอบสู้เมื่อเจอปัญหาและใต้อตรงเป็นปกติ มีระดับพฤติกรรมการณ์มีภูมิคุ้มกันตนด้านความสามารถ
ในการจัดการกับความเครียดสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยโดยปกติอารมณ์ร้อน
ยึดอารมณ์ ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และว่ความเป็นปกติ หากพิจารณาตามหลักการใต้อตรงโดยใช่
เหตุผลเพื่อการแก้ไขปัญหาความเครียดของตนเอง ซึ่งต้องใช้อุปนิสัยอารมณ์เย็นเป็นฐานของการ
จัดการกับความเครียดนั้นๆ จึงจะประสบความสำเร็จในการจัดการกับความเครียดได้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะพื้นฐานของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอร์จันเทคโนโลยี (2) พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน และ (3) เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนนั้น ได้ยึดตามผลการศึกษาของคูเจเดือน พันธุนาวิน และงามตา วณิชานนท์ (2551) โดยได้สรุปพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการมองโลกในแง่ดี (2) ด้านความชอบเสียง(น้อย) (3) ด้านสติสัมปชัญญะ และ (4) ด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด สำหรับประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอร์จันเทคโนโลยี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

โรงเรียนเซนต์จอร์จันเทคโนโลยีได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน พฤติกรรมด้านการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความขบถเพียง(น้อย) ด้านสติสัมปชัญญะ และด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียดของนักเรียน และรวมถึงข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมกรรมกรมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามร้อยละ 59.5 เป็นเพศหญิง และเป็นนักเรียนชายร้อยละ 40.5 นักเรียนร้อยละ 52 มีอายุ 16 ปี นักเรียนร้อยละ 31.5 มีอายุ 15 ปี นักเรียนจำนวนร้อยละ 12.6 มีอายุ 17 ปี ส่วนนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 17 ปี มีจำนวนร้อยละ 4 นักเรียนจำนวนร้อยละ 53.6 มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนจำนวนร้อยละ 32 มีผลการเรียนอยู่ในกลุ่มผลการเรียนดี และมีนักเรียนจำนวนร้อยละ 14.4 มีผลการเรียนอยู่ในกลุ่มผลการเรียนอ่อน นักเรียนจำนวนร้อยละ 53.5 อยู่ในครอบครัวขนาดเล็ก และนักเรียนจำนวนร้อยละ 30 อยู่ในครอบครัวขนาดปานกลาง จากการศึกษาพบว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 91.10 ทั้งบิดาและมารดายังมีชีวิตอยู่ นักเรียนจำนวนร้อยละ 5.7 บิดาเสียชีวิตแล้ว ส่วนนักเรียนที่มารดาเสียชีวิต และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 1.6 ทางด้านจำนวนกิจกรรมในครอบครัวที่ทำเป็นประจำนั้น นักเรียนจำนวนร้อยละ 25.8 มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 2 กิจกรรม ส่วนนักเรียนที่มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 1 และ 3 กิจกรรมนั้นมีจำนวนร้อยละ 23.4 เท่ากัน นักเรียนจำนวนร้อยละ 21.9 มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 4 กิจกรรม และนักเรียนกลุ่มที่มีกิจกรรมในครอบครัวจำนวน 5 กิจกรรม มีจำนวนร้อยละ 3.1 ทั้งนี้ มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 2.3 ที่ระบุว่าไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับครอบครัว จากการศึกษายังพบลักษณะพื้นฐานของนักเรียนทางด้านอุปนิสัยโดยทั่วไปของนักเรียนที่รับรู้ในตนเอง ผลปรากฏว่า อุปนิสัยลักษณะที่ 1 นักเรียนร้อยละ 67.2 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อนเป็นปกติ ในขณะที่นักเรียนจำนวนร้อยละ 32.8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็นเป็นปกติ สำหรับอุปนิสัยลักษณะที่ 2 สรุปได้ว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 74.2 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบใช้จ่ายเป็นปกติ จำนวนที่เหลือร้อยละ 25.8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยประหยัดเป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 3 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 64.7 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองบวกเป็นปกติ จำนวนที่เหลือร้อยละ 35.3 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบมองลบเป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 4 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 92 รับรู้ตนเองว่ามีอุปนิสัยร่าเริงเป็นปกติ ส่วนนักเรียนที่เหลืออีกจำนวนร้อยละ 8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยหดหู่เป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 5 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 63.6 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดเหตุผลเป็นปกติ ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 36.4 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยยึดอารมณ์

เป็นปกติ อุปนิสัยลักษณะที่ 6 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 78.2 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบสู้เมื่อเจอปัญหา ส่วนนักเรียนจำนวนร้อยละ 21.8 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และสำหรับอุปนิสัยลักษณะที่ 7 สรุปได้ว่า นักเรียนจำนวนร้อยละ 63.6 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยไตร่ตรองเป็นปกติ ส่วนนักเรียนอีกจำนวนร้อยละ 37.5 รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยวุ่นวายเป็นปกติ

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความชอบเสี่ยง(น้อย) และด้านความสามารถในการจัดการกับความเครียด อยู่ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนด้านการมีสติสัมปชัญญะ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อทำการเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน พบว่า กลุ่มนักเรียนชายมีพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับปานกลาง น้อยกว่ากลุ่มนักเรียนหญิงซึ่งอยู่ในระดับมาก นักเรียนกลุ่มที่มีอายุ 15 ปี และ 18 ปีขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีอายุ 16 และ 17 ปี กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดี มีพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนและกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลาง กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่ มีพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนอยู่ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มาก นักเรียนกลุ่มที่ทั้งบิดาและมารดามีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่บิดาเสียชีวิตแล้ว แต่มารดายังมีชีวิตอยู่ มีระดับพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มารดาเสียชีวิตแล้ว แต่บิดายังมีชีวิตอยู่ และกลุ่มนักเรียนที่ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตแล้ว กลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำกับสมาชิกในครอบครัวจำนวนตั้งแต่ 3 กิจกรรมขึ้นไป มีพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนในระดับที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรมลงไปจนถึงกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเลย นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาจากอุปนิสัยโดยทั่วไปของนักเรียน พบว่า กลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์เย็น ชอบมองบวก ร่าเริง ยืดเหตุผล ชอบสู้เมื่อเจอปัญหา และไตร่ตรองเป็นปกติ มีระดับพฤติกรรมกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนที่สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่รับรู้ในตนเองว่ามีอุปนิสัยอารมณ์ร้อน ชอบมองลบ หดหู่ ยืดอารมณ์ ชอบถอยเมื่อเจอปัญหา และวุ่นวายเป็นปกติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อเสนอที่เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมกรรมกัมมิกัมกันตนของนักเรียน ดังปรากฏต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนาสติสัมปชัญญะของนักเรียน ควรมุ่งเน้นกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อการพัฒนาสติในการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการคิดและการตัดสินใจ ซึ่งในเรื่องนี้ วานิช คล้ายสงคราม (กรมประชาสัมพันธ์, 2552) ผู้อำนวยการสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวว่า ...เยาวชนปัจจุบันมีปัญหามากในเรื่องการใช้ชีวิตที่ขาดสติยั้งคิด ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการสร้างปัญหาและคดีอื่นๆ ให้เกิดขึ้น... ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้ปกครองจึงควรมุ่งเสริมสร้างและพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการมีสติสัมปชัญญะสำหรับนักเรียน

2. ด้านการส่งเสริมอุปนิสัยที่นำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมกรรมกัมมิกัมกันตนของนักเรียน โดยอาจทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในระหว่างการจัดการเรียนการสอนและนอกห้องเรียน สังเกตนักเรียนที่ชอบซึมเศร้า นั่งอยู่คนเดียว ไม่มีเพื่อน ดูไม่ร่าเริง เมื่อพบแล้ว ครูต้องให้ความสำคัญมากขึ้น เช่น การส่งเสริมหรือให้โอกาสได้พูดคุยมากขึ้น การให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ช่วยครูจัดบอร์ด รดน้ำต้นไม้ หรือการได้ออกไปทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ อาจนำไปสู่การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางด้านพฤติกรรมกรรมกัมมิกัมกันตนของนักเรียนต่อไป รวมถึงอาจหาโอกาสในการได้แลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ปกครองของนักเรียนในบางราย ที่พบว่ามีความลักษณะพื้นฐานที่อาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมกรรมกัมมิกัมกันตนในระดับที่ถดถอยลง อาทิ การมีอารมณ์หุนหันพลุกพล่าน การชอบมองลบ หรือการชอบยึดอารมณ์เป็นใหญ่ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพฤติกรรมกรรมกัมมิกัมกันตนของนักเรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนสนใจ การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดบวก การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเพื่อเผชิญปัญหาโดยใช้สติ การคิดอย่างมีเหตุผล ไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ เป็นต้น การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนอาจใช้วิธีการปลูกฝังคติเตือนใจที่จดจำง่าย เช่น “คิดบวก ชีวิตก็บวก” สำหรับการคิดเพื่อเผชิญปัญหา เช่น “ทุกปัญหามีทางออก” “มองแต่แง่ดีเถิด” (พุทธทาสภิกขุ, มปป.) ส่งเสริมอุปนิสัยอารมณ์เย็นและความเชื่อมั่นในการเผชิญกับปัญหา การพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมี

กระบวนการ เช่น กิจกรรมการให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าว พุดถึงสาเหตุและผลที่ตามมา การมีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีเหตุผลจะนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมในครอบครัว สำหรับครอบครัวที่ไม่มีกิจกรรมที่ทำเป็นประจำ จำเลย ควรจัดกิจกรรมให้มีขึ้น หรือหากมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันจำนวนน้อย เช่น มีจำนวน 1 ถึง 2 กิจกรรม ก็อาจจัดให้มีกิจกรรมเพิ่มขึ้น รวมถึงการคำนึงถึงคุณภาพของกิจกรรมนั้นๆ ด้วย ว่าส่งผลต่อการพัฒนาความคิดและพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียนมากน้อยเพียงใด กิจกรรมในครอบครัวที่จัดขึ้นนั้น อาจเป็นกิจกรรมแบบเรียบง่ายแต่ให้ประโยชน์สูง เช่น การพูดคุยกันในวงคำเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ การไต่ถามทุกข์สุข การปลูกต้นไม้ เป็นต้น สำรวจกิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจ และส่งเสริมกิจกรรมเหล่านั้น พร้อมทั้งใช้โอกาสนี้ในการสอดแทรกการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมด้านความพอประมาณ หรือความมีเหตุผล เพื่อให้ครบตามองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน สาขาวิชาอื่น เช่น คหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้เรียนในสถานศึกษานั้นๆ

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาระดับพฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนของนักเรียน เช่น กิจกรรมพัฒนาสติสัมปชัญญะ กิจกรรมฝึกฝนการคิดเชิงบวก การฝึกคิดวิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล การฝึกวิถีคิดในการเผชิญปัญหา เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมประชาสัมพันธ์. 2552. ผอ.สถานพินิจบุรีรัมย์ เผย เยาวชนดื่มสุราขาดสติก่อคดีเพิ่มขึ้น.

กรุงเทพมหานคร: สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์.

กระทรวงวัฒนธรรม. 2550. เศรษฐกิจพอเพียงกับงานด้านวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงวัฒนธรรม.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

เกษม วัฒนชัย. 2550. เศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา. ปาดกฐาพิเศษ การประชุม ผู้อำนวยการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคกลาง.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน. 2552. โครงการคิดอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร:

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน.

คณะกรรมการด้านครอบครัว. 2537. บทบาทของครอบครัวในการพัฒนาเด็กและเยาวชน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.

เจษฎา สีวาลี. 2552. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความเครียด สลดหดหู่ ของวัยรุ่น เนื่องจากดูโทรทัศน์

มากเกินไป. (Online). <http://www.voanews.com>, 10 มกราคม 2553.

ชวิศา หนูคง. 2544. การเปิดรับการสื่อสาร ทศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมกำป้องกันยาเสพติด

ของวัยรุ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. รายงานการวิจัย สถาบันราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา.

(อัดสำเนา).

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550. “หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล

: ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างดัชนีในแนวคิดพฤติกรรมศาสตร์”. วารสารพัฒนบริหาร

ศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 47 (1): 27-80.

คารณี พานทอง พาลุสุข. 2532. **ทฤษฎีการจูงใจ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คุณเดือน พันธมนาวินและงามดา วนินทานนท์. 2551. **การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบ
พหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. รายงานการวิจัย,
สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

ถวัลย์ มาศจรัส. 2550. **MODEL การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง”**.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

นงคัลักษณ์ วัฒนาวิช. 2538. **การศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อบริการเงินฝากประจำของ
ธนาคารพาณิชย์ไทย**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด,
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ประเวศ วะสี. 2542. **ระเบียบวาระแห่งชาติ ปฏิรูปสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสารณสุข
แห่งชาติ.

ประเวศ วะสี. 2549. “อาศัยคนสนใจ GNH-ภูฏาน ปลุกเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ชาติ”.
มติชน (30 มิถุนายน 2549): 14.

ปรียานุช พิบูลสราวุธ. 2550. **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา**. เอกสาร
ประกอบการอบรมสัมมนา เรื่อง พัฒนาผู้นำตามรอยพระราชดำรัส ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

พรรณพิมล หล่อตระกูล. 2551. “ปัญหาวัยรุ่น ต้นเหตุและทางแก้”. **จุดสารทอฝันปันรัก**.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก.

พัชรालิรี (นามปากกา). 2545. **รุ่นวาย เพราะวัยรุ่น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศาจารย์). ม.ป.ป. **บันทึกจารึกธรรม**. สุราษฎร์ธานี: วัดสวนโมกข์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. 2550. **วิกฤตคุณธรรมเยาวชนไทย**. กรุงเทพมหานคร: สวนดุสิต
โพล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

วิเชียร ไชยบัง. 2551. **โรงเรียนนอกกะลา**. บุรีรัมย์: สำนักพิมพ์โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.

สุดาวรรณ ชันชมิตร. 2538. **พฤติกรรมกรบรีโภคาอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชา จันทน์เอม. 2545. **จิตวิทยาเด็กเกร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุพักตร์ พิบูลย์. 2540. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติดของเยาวชนในสถานศึกษา**.
รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุพัตรา สุภาพ. 2540. “จะป้องกันลูกไม่ให้เข้าแก๊งได้อย่างไร”. นิตยสารแม่และเด็ก. (พฤศจิกายน
2540).

สุเมธ ตันติเวชกุล. 2544. **การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

สุรยุทธ์ จุลานนท์. 2549. **แนวทางการบริหารประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**.
ปาถกฐาพิเศษ ทำเนียบรัฐบาล.

เสรี พงศ์พิศ. 2549. **เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พลัง
ปัญญา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547. **ประมวลคำในพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ตั้งแต่พุทธศักราช 2493-2546 ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546. **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2549. **แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548. **เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2552. **ข้อกำหนดกรอบการวิจัย ปีงบประมาณ 2553.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550. **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา.**

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. 2551. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี.** กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

อมรรัตน์ ศรีสุรินทร์. 2545. **7 อุปนิสัยให้วัยรุ่นเป็นเลิศ.** กรุงเทพมหานคร: ซีอีดูเคชั่น.

อารี วิชาชัย. 2552. “เด็กไทยยุคใหม่ขาดสติ ไม่มีหลักธรรม หลงผดุง่าย”. **สยามรัฐ**
5 กันยายน 2552.

เอแบคโพลล์. 2546. **นักเรียนชายส์กไฟความรุนแรง.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

CALKINS, P. n.d. **The sufficiency economy at the edges of capitalism.** Chiang Mai: Faculty
of Economics, Chiang Mai University.

United Nations. 2006. **With new human development award, Annan hails Thai King as
example for the world.** United Nations. Retrieved from
<http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=18625&Cr=Thai&Cr1=>.

United Nations Development Programme. 2007. **Thailand human development report 2007:
sufficiency economy and human development.** Bangkok: United Nations Development
Programme.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร. ปรียานุช พิบูลสรารุช
หัวหน้าโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
2. ดร. สุขสันต์ กันตะบุตร
หัวหน้ากลุ่มวิจัยสภาวะผู้นำ
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. ดร. อนุชัย รามวงษ์กูร
ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. อ. ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง
สาขาพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ.0513.109/ ๐2๑

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

28 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามในการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี

ด้วย นายวสิน สิริเกียรติกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาคอาชีวศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติให้
ทำการวิจัยประกอบวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง ของนักเรียนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์
จอห์นเทคโนโลยี ภายใต้การควบคุมของ

อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการทำวิจัยดังกล่าว นิสิตจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามชั้นปีที่ 1 ในด้าน
ประเภทพาณิชยกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ และนิสิตจักนำข้อมูลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง
สรุปผลการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ยศ ทรัพย์เย็น)

ประธานโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา ธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โทร.02-9428256

โทรสาร 02-5790203

ที่ ศธ.0513.109/ 029

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

28 สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน

ด้วย นายวสิน สิริเกียรติกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาคอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย ประกอบวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี ภายใต้การควบคุมของ

อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้ขอความอนุเคราะห์ในการนำเครื่องมือมาใช้เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พนิต เข้มทอง)

ประธาน โครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา ธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โทร.02-9428256

โทรสาร 02-5790203

ที่ ศบ.0513.109/ ๒๒๙

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

๑๙ สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน คร. อนุชัช รามวงษ์กูร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบทดสอบเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวสิน สิริเกียรติกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย ประกอบวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันคนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี ภายใต้การควบคุมของ

อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้รขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเครื่องมือวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ยศ ทรัพย์เย็น)

ประธานโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา ธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โทร.02-9428256

โทรสาร 02-5790203

ที่ ศธ.0513.109/๐29

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

๑๘ สิงหาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน ดร. ปริญญา พิบูลสรราช

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบทดสอบเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสิน สิริเกียรติกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย ประกอบวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอห์นเทคโนโลยี ภายใต้การควบคุมของ

อาจารย์ภัทรวรรณ จีร์พัฒนธร, Ph.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในกรณี สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้โครงการเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเครื่องมือวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พนิต เข้มทอง)

ประธาน โครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา ธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โทร.02-9428256

โทรสาร 02-5790203

ที่ ศธ.0513.109/ ๐๒๑

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย

เรียน อ. ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบทดสอบเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวสิน สิริเกียรติกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัย ประกอบวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันคนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียน หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โรงเรียนเซนต์จอนห์นเทคโนโลยี ภายใต้การควบคุมของ

อาจารย์ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร, Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์พนิต เข้มทอง, Ed.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ในการนี้ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้รขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาเครื่องมือวิจัยที่แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ศ. ทรัพย์เย็น)

ประธานโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา ธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ภาคพิเศษ

โทร.02-9428256

โทรสาร 02-5790203

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถามนักเรียน

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของนักเรียน

คำแนะนำ: โปรดขีด ✓ ลงในกล่อง □ หรือเติมข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. เพศ □ ชาย □ หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. เกรดเฉลี่ยเทอมล่าสุด _____
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว _____ คน
5. บิดามีอาชีพ _____ □ มีชีวิตอยู่ □ เสียชีวิตแล้ว
6. มารดามีอาชีพ _____ □ มีชีวิตอยู่ □ เสียชีวิตแล้ว

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการมีภูมิคุ้มกันตน

คำแนะนำ: วิธีการตอบคำถาม

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 คิดว่า ข้อความนี้ เป็น “จริง” หรือ “ไม่จริง” สำหรับตัวเอง

ขั้นที่ 3 ถ้า “จริง” ขอให้คิดว่า เป็นจริงมากน้อยเพียงใด โดยมีให้เลือก 3 ระดับ คือ

1) จริงเล็กน้อย	ให้ขีด ✓	ที่ “ค่อนข้างจริง”
2) จริงปานกลาง	ให้ขีด ✓	ที่ “จริง”
3) จริงมาก	ให้ขีด ✓	ที่ “จริงที่สุด”

ถ้า “ไม่จริง” ขอให้คิดว่า ไม่จริงมากน้อยเพียงใด โดยมีให้เลือก 3 ระดับ คือ

1) ไม่จริงเล็กน้อย	ให้ขีด ✓	ที่ “ค่อนข้างไม่จริง”
2) ไม่จริงปานกลาง	ให้ขีด ✓	ที่ “ไม่จริง”
3) ไม่จริงมาก	ให้ขีด ✓	ที่ “ไม่จริงเลย”

ตัวอย่างเช่น

1. ฉันชอบกินก๋วยเตี๋ยว

_____	✓	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

(การตอบเช่นนี้ แสดงว่าผู้ตอบเห็นว่า ข้อความดังกล่าวเป็นจริง ในระดับปานกลาง)

1. ฉันคิดว่ามีโอกาสน้อย ที่เรื่องดีๆ จะเกิดขึ้นกับฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

2. ฉันคิดว่าเพื่อนที่ฉันคบหามานาน ก็อาจเป็นคนที่กำลังคิดร้ายต่อฉัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

3. ฉันคิดว่า มีโอกาสน้อยที่ครอบครัวของฉันจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

4. ถึงแม้ฉันจะใช้ความพยายามมากขึ้นกว่านี้ ก็คงไม่ทำให้เกิดผลงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

5. เป็นเรื่องยากที่ฉันจะมีสุขภาพแข็งแรงมากไปกว่าในปัจจุบัน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. ฉันคิดว่า ฉันขาดความสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาขัดแย้งในกลุ่มเพื่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

7. ฉันเชื่อว่า ปัญหาขัดแย้งระหว่างฉันกับคนในครอบครัวที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ชั่วคราวเท่านั้น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

8. ฉันพยายามคิดในทางที่ดีไว้ก่อนเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

9. บางครั้ง การคิดอย่างมีความหวังว่าทุกอย่างจะคลี่คลายดีขึ้น ทำให้ฉันสบายใจขึ้นมาก

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

10. ฉันเชื่อว่า ปัญหาในครอบครัวที่เกิดขึ้นเป็นเรื่อง ไม่ยากเกินไป ฉันสามารถแก้ไขได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

11. ฉันเชื่อว่า ฉันจะใช้เวลาไม่นานในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนๆ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

12. ฉันชอบเล่นเกมแบบการพนันหรือซื้อหวย เพราะต้องการเสี่ยงดวง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

13. ฉันไม่สนใจว่าอาหารจะสะอาด และมีคุณค่าทางโภชนาการเพียงใด ขอเพียงรสชาติอร่อยถูกปากก็พอ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

14. ฉันมักเลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้เฉพาะเมื่อมีการลดราคา แลกซื้อ หรือแจกแถมเป็นส่วนใหญ่

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

15. ฉันอยากเข้าร่วมกิจกรรมที่น่าตื่นเต้น เช่น รายการ fear factor เพราะมีโอกาสได้รับรางวัลก้อนโต

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

16. ฉันตั้งใจจะทำหน้าที่ของพลเมืองดี จึงไม่คิดที่จะละเมิดกฎหมายเสียเอง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

17. โรคเอดส์มีอันตรายมาก จนฉันไม่คิดเสี่ยงมีเพศสัมพันธ์กับใครที่ไม่แน่ใจว่าปลอดภัย

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

18. ฉันจะระมัดระวังเรื่องการใช้รถใช้ถนนเป็นพิเศษ เพราะอุบัติเหตุทางรถยนต์ไม่น่าเสี่ยงอย่างยิ่ง

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

19. แม้สมาชิกในครอบครัวของฉันมีสุขภาพดีกันทุกคน แต่ฉันก็เลือกที่จะใช้ช้อนกลาง เมื่อรับประทานอาหารร่วมกัน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

20. ฉันกับสมาชิกในครอบครัว ใช้สิ่งของร่วมกันจนเคยชิน แม้ยามเจ็บป่วยก็ยังใช้ร่วมกัน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

21. ฉันมักจะรับประทานอาหารฟรังจานด่วน เพราะดูมีรสนิยมนดี

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

22. ฉันรู้ว่าการรับประทานอาหารร่วมกัน โดยไม่ใช้ช้อนกลาง เสี่ยงต่อการติดโรค แต่ฉันเกรงว่าเพื่อนจะหาว่ารังเกียจ

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

23. คนใกล้ชิดคิดเห็นว่าฉันเป็นคนขี้ลืม

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

24. ฉันทำของหายหลายครั้งเพราะลืมทิ้งไว้

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

25. คนใกล้ชิดมักทักว่า ฉันชอบเหม่อลอยขณะทำงาน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

26. ฉันมักนั่งรถโดยสารประจำทางเลยป้ายที่ต้องการจะลง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

27. ฉันเชื่อว่า ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์สินเงินทองมากๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

28. ฉันช่วยเพื่อนปิดบังความผิด ทั้งๆ ที่รู้ว่าเพื่อนทำผิด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

29. ฉันมีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ฉันกำลังทำอยู่ได้เป็นเวลานานๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

30. เมื่อมีเพื่อนชวนให้ซื้อสิ่งของใด ฉันจะคิดถึงประโยชน์ใช้สอยก่อน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

31. ฉันเชื่อว่าความเครียดที่เกิดขึ้น ฉันสามารถลด / ขจัด ได้ด้วยตนเอง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

32. เมื่อฉันเกิดปัญหา ฉันจะพยายามตั้งสติก่อน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

33. ฉันมั่นใจว่า ฉันสามารถหาสาเหตุของความเครียดที่เกิดขึ้นกับฉันได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

34. เมื่อเพื่อนมีปัญหา ฉันกล้าพาเขาไปขอความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

35. เมื่อฉันมีปัญหาด้านการเรียน ฉันกล้าขอคำแนะนำจากครู

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

36. เมื่อรู้สึกเครียดกับเรื่องหนึ่ง ฉันหันไปทำเรื่องอื่นที่ชอบแทนชั่วคราว

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

37. ฉันพยายามนอนหลับพักผ่อนมากขึ้น เมื่อรู้สึกเครียด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

38. ฉันดูโทรทัศน์ หรือฟังเพลง เพื่อลดการคิดถึงเรื่องที่ทำให้เครียด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

39. เมื่อเกิดปัญหา ฉันไม่รู้หนทางเข้าถึงแหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือฉันได้

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

40. ฉันไม่กล้าพูดคุยถึงความรู้สึกที่แท้จริงแม้กับผู้ใกล้ชิด

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

41. เมื่อปัญหาขัดแย้งคลี่คลายลง ฉันมักเป็นฝ่ายเข้าไปพูดคุยกับเพื่อนก่อน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

42. ความเครียดที่เกิดขึ้นกับฉัน ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากความผิดพลาดของผู้อื่น

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

43. แม้เพื่อนมองไม่เห็นว่าคุณทำดีกับเขา ฉันจะยังทำดีกับเขาต่อไป

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

44. ฉันไม่ทราบจะไปขอความช่วยเหลือจากใคร เมื่อต้องการคำแนะนำปรึกษา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

45. ฉันหาบุคคลที่มีประสบการณ์คล้ายคลึงกัน เพื่อขอคำปรึกษา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

6. จากรูปข้างล่างนี้

สติ+เหตุผล=ภูมิคุ้มกัน

จากรูปด้านบน จินคิดว่า ฉันมีภูมิคุ้มกันหรือไม่

มี ไม่มี

7. จินคิดว่า ฉันจะพัฒนาภูมิคุ้มกันตนเองให้ดียิ่งขึ้น โดยการ.....

.....

8. “สื่อมวลชน” (ทีวี อินเทอร์เน็ต วิทยู ฯลฯ) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของจินหรือไม่

มี ไม่มี

9. “กลุ่มเพื่อน” มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของจินหรือไม่

มี ไม่มี

10. “ครู” มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของจินหรือไม่

มี ไม่มี

11. “โรงเรียน” มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของจินหรือไม่

มี ไม่มี

12. “พ่อแม่” มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ชีวิตของจินหรือไม่

มี ไม่มี

** ขอขอบใจมากครับ ที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามนี้ **

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นายวศิน สิริเกียรติกุล
วัน เดือน ปี ที่เกิด	21 ธันวาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดกระบี่
ที่อยู่	เลขที่ 71 ถนนเหมทนนท์ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000
ประวัติการศึกษา	บช.บ. (บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	- ที่ปรึกษาด้านการจัดการความเสี่ยง - ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล - นักจัดรายการวิทยุ - Creative
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	- บริษัท บีอีซี เทโร เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน) - บริษัท สกาย เรดิโอ จำกัด - สถาบันมะเร็งแห่งชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข